

Muştu

Müslüman Arnavutluk'un Sesi

www.muslumanarnavutluk.com

23 Ocak 2009 Cuma – Sayı: 37

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Merhaba derken,

Müslüman Arnavutluk'un Sesi Muştu'nun yeni bir sayısı ile sizleri selamlıyor olmanın sevincini paylaşıyoruz. 37 sayıdır sizlere, "Müslüman Arnavutluk'un Sesi"ne kulak verenlere, taptaze bir selam veriyor olmak yükümüzü hafifletiyor.

2009 yılı İslam Ümmeti için gözyaşı seline dönen günlerle başladı. Filistin topraklarındaki gasıp Siyonist rejimin Gazzeli Müslümanlara karşı başlattığı ve 22 gün süren savaş yeryüzünün adalete inanmış tüm halklarını kedere boğdu.

Müslüman Arnavutluk Filistin meselesini –gücü yettiğince- gündemimize taşıyabilmek için 36.sayısını 'Filistin Özel Sayısı' olarak hazırlamıştı. Bu sayımızda da Filistin'e yer vermeye devam edeceğiz. Zira Müslüman Arnavutluk sitesinin ve Muştu'nun okuyucuları kesinlikle farkındadırlar ki Müslüman Arnavutluk Filistin (Kudüs) davasını Balkan

Müslümanları ile ilişkisiz görmemekte, bu davayı her zaman için gündeminin içinde tutmaktadır. İnşallah bu yarın da böyle olacaktır.

Filistin Direnişi göstermiştir ki, halkları katliamlarla 'yok etmek' –belki-mümkündür ama 'esir' alabilmek asla!.. Bu yönüyle Gazze Zaferi, Bosna'nın armağanı Aliya'nın sözlerini de teyit eden bir direniş destanı oldu: **"Her şeye kadir olan Allah'a yemin ederim ki, köle olmayacağız"**

Ve yine bunun için olsa gerek, Yvonne Ridley Gazze Zaferi'ni konu alan, 'İsrail için sonun başlangıcı' isimli yazısında şöyle diyordu: Birkaç yıl sonra Ortadoğu'daki çocuklar Gazze halkının kahramanlık ve sergüzeştini dinleyerek büyüyecekler. Emin ellerde yatağa yatırılırken belki de soracaklar: **"Peki İsrail'e ne oldu? Gerçekten var mıydı?"**

Müslüman Arnavutluk, Filistin'in şerefli halkını, direnişçilerini ve zafere gönül vermiş, bunun için seferber olmuş tüm halkları selamlar.

Direniş'in zaferini 'yaratan'a şükürler olsun...

177. Nuk është tërë e mira (e kufizuar) të ktheni fytyrat tuaja kah lindja ose perëndimi, por mirësi e vërtetë është ajo e atij që i beson All-llahut, ditës së gjykimit, engjëjve, librit, lajmëtarëve dhe pasurinë që e do, ua jep të afërmeve, bonjakëve, të vërfërve, udhëtarëve, lypësve dhe për lirim të robërve, dhe ai që e fal namazin, e jep zeqatin, dhe ata që kur premtojnë e zbatojnë, dhe të durueshmit në skamje, në sëmundje dhe në flakën e luftës. Të tillët janë ata të sinqertit dhe të tillët janë ata të devotshmit.

178. O ju që besuat, u është bërë obligim gjurmimi për dënim për mbytje: i liri për të lirin, rob për robin, femra për femrën. Kurse atij që i falet diçka nga vëllau i vet atëherë ajo le të përcillet (e atij që e fal) kuptueshëm dhe shpagimi (nga dorasi) atij le t'i bëhet me të mirë. kjo është një lehtësim dhe mëshirë prej Zotit tuaj. E kush tejkalon pas këtij (pajtim), ai ka një dënim të idhët.

179. O ju të zotët e mendjes, kjo masë e dënimit është jetë për ju, ashtu që të ruheni (nga mbytja e njëri tjetrit).

180. Kur ndonjërit prej jush i është afruar vdekja, nëse lë pasuri pas vete, testamenti (vasijeti) për prindërit dhe për të afërmit u është bërë juve obligim, por ashtu siç është drejtë. Për ata që janë të devotshëm kjo është detyrë që lypet kryer.

181. Kush bën ndryshimin e tij pasi që ta ketë dëgjuar (ditur) atë, mëkati për te u takon atyre që ndryshojnë. All-llahu dëgjon dhe di.

182. E kush frikësohet prej testamentuesit se gabimisht po largohet nga drejtësia, ose qëllimisht do të bëjë mëkat, ai që bën pajtim ndërmjet tyre, ai nuk ka mëkat. Vërtetë All-llahu shumë falë dhe shumë mëshiron.

183. O ju që besuat, agjërimi (saum) u është bërë obligim sikurse që ishte obligim edhe i atyre që ishin para jush, kështu që të bëheni të devotshëm.

184. (jeni të obliguar për) Ditë të caktuara, e kush është i sëmurë prej jush ose është në udhëtim (e nuk agjëroi), atëherë ai (le të agjërojë) më vonë aq ditë. E ata që i rëndon ai (nuk mund të agjërojnë), janë të obliguar për kompensim, ushqim (ditor), i një të varfëri ai që nga vullneti jep më tepër, ajo është aq më mirë për te. Mirëpo, po që se dini, agjërimi është më i mirë për ju.

185. (ato ditë të numëruara janë) Muaji i Ramadanit që në te (filloi të) shpallet Kur'ani, që është udhërefyes për njerëz dhe sqaruesi i rrugës së drejtë dhe dallues (i të vërtetës nga gënjeshtria). E kush e përjeton prej jush këtë muaj, le të agjërojë, ndërsa kush është i sëmurë ose në udhëtim, le të agjërojë aq ditë nga ditët e mëvonshme. All-llahu me këtë dëshiron lehtësim për ju, e nuk dëshiron vështërsim për ju. (të agjëroni ditët e lëshuara më vonë) Që të plotësoni numrin, të madhëroni All-llahun për atë se u udhëzoi dhe që të falenderoni.

Olsi Jazexhi

Arnavutluk'ta İslamofobi'nin Politik Suiistimali (I)

Arnavutluk'ta İslamofobi'nin tarihi kökleri

Avrupa Konseyi'nin yakın dönemdeki yayımlarından birinde "İslamofobi", "İslam'a, Müslümanlara ve onlara ilişkin meselelere karşı önyargı veya korku/kuşku. İster ırkçılığın ve ayrımcılığın günlük hayattaki şekillerinden isterse daha şiddetli biçimlerinden meydana gelsin, İslamofobi insan haklarına tecavüz ve sosyal uyuma karşı bir tehdittir." şeklinde tanımlıyordu. İslamofobi bir terim olarak ilk kez oryantalist bilimadamı Etienne Dinet tarafından 1922 tarihinde hazırlanan L'Orient vu de l'Occident isimli denemede kullanıldı. Bununla birlikte kavram, Müslümanların Batı Avrupa'da 1990'larda yüzleştikleri ayrımcılığın tanımlanmasında ortak bir deyim/tabir haline geldi.

İslamofobi, bugün anlaşıldığı şekliyle, 11 Eylül sonrası Batı Dünyası'nda şiddeti yoğunlaşmış İslam karşıtı bir söylem ve pratiktir. İslamofobi kavramına o, yabancı düşmanlığından terörizm karşıtlığına uzanan bir çok farklı olaya sıklıkla anlamı kaydırılarak uygulandığından beri birçok yazar tarafından itiraz ediliyor. Marcel Maussen'in işaret ettiği gibi, "İslamofobi kavramı benzer ideolojik merkezden çıkan farklı şekillerdeki söylemlerin, açıklamaların ve işlerin her çeşidini birlikte gruplandırarak, İslam hakkında rasyonel

olmayan bir korkudur" Bu çalışmanın yazarı gözlemledi ki, İslam ve Müslümanlar sanatta, edebiyatta, medya ve kamu işlerinde "ötekiler" ve medeniyetin düşmanları olarak gösterilerek İslamofobi kritik bir alan edindi.

Bu çalışmanın yazarı gözlemledi ki, İslamofobi sadece korku ile ilişkili değildir. Bilakis İslam ve Müslümanların simgelediğine yönelik akıldışı bir nefrettir. Arnavutluk örneğinde İslam ve Müslümanlar "öteki" ve medeniyet düşmanları olarak gösteriliyor ve İslamofobi şimdiki ve komünist geçmişten kalan sanat, edebiyat, medya ve kamuoyu tartışmalarında sunuluyor. İslamofobi Arnavutluk'ta sıklıkla dine karşı (bizim örneğimizde İslam) geçmişteki komünist propaganda ile modern Hıristiyan ve özellikle Katolik ilhad ve Türk düşmanlığı ile karışmıştır. Terörizme karşı şimdiki savaş ve geçmişteki Osmanlı mirasına karşı nefret sıklıkla İslam karşıtı duygularla birlikte dir.

Öyle ki, yeni bir terim olarak İslamofobi, İslam ve Müslümanlar hakkındaki olumsuz algılayışlar Avrupa'nın tarihine kolaylıkla dayandırılabilir. Haçlılardan sömürgeciliği, İran İnkılabından Irak'taki mevcut savaşa kadar İslam ve onun izleyicileri İslam ve Hıristiyanlığın karşılaştığı Avrupa'da ve diğer yerlerde alışılmış bir şekilde yanlış tanıtılmıştır. Karen Armstrong'un gösterdiği gibi, İslam'ın Batı'ya doğru gelişi ve Haçlıların bulunuşu, İslam ve onun peygamberi Batı Medeniyeti'nin en büyük düşmanı oldu ve her çeşit çirkin ve aşağılayıcı terimler onun tehdidini tanımlamak için geliştiriliyordu.

Güneydoğu Avrupa'da, İslam ve Müslümanlar hakkındaki kötü görüşler 14. ve 15. yüzyıllardaki Osmanlı genişlemesiyle ulaştı. Yerel Hıristiyan kiliseler İslam'ı bütünüyle kötülük olarak gördü ve Osmanlı'nın Avrupa'daki zaferlerini kendi dinleri ve iktidarlarına

karşı bir tehdit olarak algıladılar. Buna rağmen İslamofobi Balkanlardaki en büyük etkisine sadece 19 yüzyıl boyunca ve 20.yüzyılın başlarında, Osmanlı, yeni doğan Balkan milliyetçilikleri ve onların Avrupalı destekçilerinin fiziki ve propaganda saldırısı altında kaldığında ulaştı. Balkanların hemen hemen tüm “milli tarih yazıcılar”ı Türkleri ve onların dinini zalim ve baskıcı “öteki” olarak yansıttı.

Arnavutların büyük çoğunluğu Müslüman olduğu halde İslamofobi ve Türkfobi Arnavut devletinin kurulduğu 1912’den beri Arnavut kültürünün bir parçası oldu. Çünkü Balkanlardaki İslam Türklerle ilişkilendiriliyordu ve onların kovulmasıyla Arnavut milliyetçileri, (öncelikle Hıristiyan ve Bektaşî geçmiş sahipler) imparatorluğun düşmesinden sonra iktidara getiriliyordu, Türklere karşı nefret ile doldurulmuş bir milli hikaye inşa ettiler ve doğrudan veya dolaylı olarak Arnavutluk’un Sünni Müslümanlarını onların işbirlikçileri olarak resmettiler.

PORTRET: SHPALLJA E PAVARËSISË - VLORË 1912
ISA BOLETINI puth flamurin

Arnavutluk’taki İslamofobinin ruhu komünizm döneminde daha da güçlendiriliyor ve kurumsallaştırılıyordu. Diğer Balkan milli aziz hikayelerinden

komünistlere milliyetçilerden kalan “milli yeniden doğuş” hikayesine kadar aşırı Türk ve İslam karşıtı önyargılar kendilerini modernleştiriciler olarak görenlerce yaratılıyordu. Sonuç olarak, komünistler Osmanlı İmparatorluğunun Arnavutluk’taki 500 yılını Arnavutluk’u Avrupa ana’dan ve onun aydınlık medeniyetinden koparan karanlık ve ortaçağ dönemi olarak resmettiler(6). Modern Arnavutluk’taki tarih kitaplarında Osmanlı İmparatorluğu Arnavutluk’un geri kalmışlığı için suçlanıyordu (hala da suçlanıyor) ve imparatorluğu yöneten Osmanlı memurları, yani beyler, paşalar, ağalar Müslüman din adamları, hocalar, dervişler ve müftülerle birlikte sıklıkla Arnavutluk’un sosyal felaketlerinin temel sebebi olarak gösteriliyordu. Komünist rejimde tüm basımlar, filmler, kitaplar, resimler ve şiirler modernleşme öncesi Arnavutluk’un Osmanlı memurlarını Türkçü ve bir noktadan sonra Arnavut olmayanlar olarak resmetti. Bir Avrupa ülkesindeki Asyalı işgalciler ve yabancılar olarak “zalimler” şeklinde etiketlemeyle komünist tarihçiler yığınları kendi gelenek ve miraslarına karşı kolayca maniple ettiler.

İslamofobi aynı şekilde, oryantalist motiflerin kullanımı yoluyla sosyalist realizmin sanatına aktarılıyordu. Böylece beyler, ağalar, kulaklar, hocalar, dervişler ve tüm Müslüman inananlar bir elinde Arnavut milletinin “ilerici” Avrupalı tabiatını baskıcıya teslim eden oportünist ve işbirlikçiler olarak resmedilerek kötüleniyordu. Komünist rejim tarafından Arnavutluk’ta İslam’a karşı organize edilen savaş lufta kundër zakoneve prapanike (modası geçmiş uygulamalara karşı savaş) olarak bilinir. Bu savaşla Arnavutluk’ta tesettür kıyafeti, alkol ve domuzdan kaçınma gibi Müslüman gelenekleri kadar tanrı ve ahiret inancı da söküldü.

Komünist Arnavutluk’un medya ve sanatında Müslüman ve Türk yetkililer

çoğunlukla anadollakë (Anadolular), prapanikë (çağdışlar), tradhëtarë (dönekler), dallkawkë (dalkavuklar), turqeli (küçük Türkler), dylberë (homoseksüeller), aziatikë (Asyalılar), fanatikë (fanatikler), bixhozçinj (kumarbazlar), përdhunues (ırz düşmanları) ve barbarë (barbarlar)olarak damgalandı. Onlar . ana görevleri İslamlaştırma yoluyla Arnavutluk'u Avrupa'dan koparıp feodal Asya'nın bir parçası yapmak olan kötülük yüklü bir misyona sahip insanlar olarak tanımlanıyorlardı. Enis Sulstarova'nın gösterdiği gibi, İsmail Kadare, komünist ve şimdiki dönemde Arnavutluk'un milli edebiyatının ana başlıca yaratıcısıdır, İslamofobinin ve Oryantalizmin en önemli yayıcısıdır.

Komünizm Sonrası Arnavutluk'ta İslamofobi

Arnavutluk'un 1990'larda Batı'ya açılmasıyla birlikte –İslam dahil- dinin yeniden doğuşu gerçekleşti. Demokrasinin ilk yılları boyunca Arnavutluk'un Müslümanları ülkede az sayıda medrese açtılar ve bir miktar cami inşa ettiler. Onların dini faaliyetleri Arnavutluk Müslüman Toplumu, Dünya Bektaşî Merkezi ve bazı küçük Sufî teşkilatlar (tarikatlar) tarafından organize ediliyordu ki bunlar denizaşırı ülkelerdeki Müslüman organizasyonların yardımıyla yıkılan kurumlarını yapabildikleri kadarıyla yeniden inşa etmeye çalışıyorlardı.

Bununla birlikte, Arnavutluk'un Batı'ya açılmasıyla Enver Hoxha'nın

zamanında her çeşit dini inanca baskıya alet olan bir kısım eski komünist Arnavutluk'un “yeniden İslamlaşması” olarak algıladıkları şeyi düşmanca protesto ettiler. Komünizm döneminde din karşıtı fikirleri ile tanınan İsmail Kadare İslam'ın Arnavutlar arasında yeniden keşfedilmesine karşı bir kampanya başlattı. Onun İslam'a yönelik düşmanlığı şimdi ateizmin militanca savunulmasından Arnavutların Hıristiyanlığa dönmesi açık arzusuna dönüşüyordu. Bu, o 1991 yılında şunları deklare ettiğinden beri açıkça yapılıyordu:

Arnavutluk'un geleceği onunla kültürel olarak temas ettiği eski günlerden ve Türkler öncesine özleminden bu yana Hıristiyanlığa doğrudur. Zamanın geçmesiyle sonraki İslam dini ki, Osmanlı ile gelmişti, (önce Arnavutluk'ta ve sonra Kosova'da) yerini Hıristiyanlık veya daha kesin olarak Hıristiyan kültürü alana kadar yok olmalıdır. Böylece bir kötülükten (1967'de dinin yasaklanmasından) bir iyilik meydana gelecek. Arnavut milleti büyük bir tarihi doğru gerçekleştirecek ki bu onun anakarasıyla birliğini hızlandıracak: Avrupa

Yukarıdan anlaşılabilceği üzeri Arnavutların İslam'a girişi Kadare tarafından tarihi bir “günah” olarak değerlendiriliyor.

Kadare, komünist dönem boyunca ve halen bir çeşit “halkın babası” ve Arnavutluk'un Batı'daki “görülen yüzü” olarak Kabul ediliyor, hiçbir şüphe duyulmadan denilebilir ki, bugünün Arnavutluk'unda İslamofobi ve Türk karşıtlığının başlıca mimarıdır. Enver Hoxha ona derin saygı duydu ve Kadare Fransız lobisinin ve Sali Berisha'nın aleni hürmeti sebebiyle halen yüksek politik statüye sahiptir. Ancak onun İslam'a,

Asya'ya, Türklere, Araplara, Çingenele, Uhlara ve diğerlerine karşı ırkçı görüşleri ki, Arnavut okullarındaki ders kitaplarında gençliğin eğitimi için sıklıkla kullanılıyordu, birçok insan bunları ırkçılık ve İslamofobi ile dolu bulduğundan beri Arnavutluk ve Kosova'daki halkta birçok çekişme ve itiraz meydana getirdi.

Romanlarının ve yazılarının büyük bir kısmında Kadare, İslam ile katıksız kötü niyeti denk tutar. Onun komünizm sonrası yazılarında Avrupa ideali 1989'a kadar savunduğu komünist idealin yerini alır ve son derece iyi gösterilirken, İslam, Asya ve Türkler onun favori kötülükleri olarak kaldılar. Sulstarova'nın gösterdiği gibi, Kadare'nin çalışmalarında Arnavutların milli düşmanı olarak komünizm sonrası dönemde bile Türk ve onun dini olarak yansıtıldı. Gerçekte, Kadare bu paragraflarla Arnavutlar ile Türklerin ilişkisini bozuyordu:

- a. acı zamanlar – Türk işgali öncesi
- b. barbarlık zamanları – Türk işgali ve Arnavutluk'un İslamlaşması ile başladı
- c. barbarlığa karşı direniş zamanları – Türklere karşı Arnavut isyanları ile başladı
- d. şafak vakti – Arnavutluk'un Osmanlı'dan ayrılmasıyla oluştu .

İslamofobi ki, Kadare Türkler hakkındaki değerlendirmelerinde gösterir, sürekli olarak onların dini ile ilişkilendirilir: İslam. Örnek olarak, onun *Ura me Tri Harqe* romanında o, Osmanlı'nın Arnavutluk'a gelişini "...ufukta karanlık şeyler var: Türk devleti." şeklinde tasvir eder. Türk devleti feodal ve salt kötülük olarak resmediliyor ve İslam ile ilişkilendiriliyordu. Kadare "Onun minarelerinin gölgeleri bize ulaşır" diye bahseder. Kadare Türkleri Avrupa'nın

üzerine karanlık bir gölge getiren insanlar olarak resmeder. Onun için başlıca amaç, ki Türkler Avrupa ve Arnavutluk'a (Avrupa'nın sınır bekçisi olarak betimler) karşı sahipti, Arnavutları yok etmek, onları Asyalı yapmak ve eğer onlar direnirlerse onların yerine Arapları yerleştirmek, öyle ki, Avrupa'nı edepli koruyucularının arkası kesilecekti.

Kadare'nin çalışmalarındaki İslamofobi ve ırkçılık ruhu bugün de ölmüş değildir. Onun son eseri "Arnavutların Avrupalı Kimliği" (2006'da basıldı) onun İslamofobiyi kullandığı bir diğer örnektir. Burada, ırkçılık ve bugünkü terörizme karşı savaşı kullanma yoluyla o, Arnavutları Avrupalılar gibi olmak için İslam'dan tamamıyla vazgeçmek zorunda olduklarına ikna etmeyi dener. Kadare Arnavutluk'un İslam Konferansı Örgütüne dahil olmasını, bazı Arnavut entelektüellerin Arnavutları Müslüman olarak tanımlama çabalarını kınar. O, Arnavutluk'u Müslüman Dünya'nın parçası olarak görmek isteyenlere ve Müslümanların namazlarındaki secdenin çokluğuna bile saldırır. Kadare'ye göre, Arnavutlar ancak Avrupalıdır ve Avrupalı olmanın Kadare için anlamı İslam'a muhalif olmaktır. Dünya Batı ve diğerleri diye iki parçaya bölündüğünde, Kadare ilan eder ki, Arnavutluk her ikisinin de, Asya'nın ve Avrupa'nın, birlikte parçası olamaz o ancak Avrupa'nın parçasıdır ve özellikle Katolik Hıristiyanlığın.

Kadare'ye göre Osmanlılar tarafından Arnavutluk'a getirilen İslam, İslam'ın özel bir tarzıydı. Onun iddiasına göre, Osmanlılar, Arnavutluk'a Katolik Hıristiyanlık'ın çok altındaki düzeyde bir İslam getirdiler. O, bu Türk İslam'ının düşüklüğünü sanatlarda gözler ki, Kadare'ye göre, -bu sanatlar-homoseksüellik ve sübyancılık ile doluydu. Kadare Osmanlı İslam'ını gerici, enayilik ve çağdışı olarak kabul eder. Ve onun gerici tabiatı sebebiyle, o iddia eder ki, İslam, onun hissettiği Hıristiyanlıktan farklı olarak, geleneğe sığınak olur ve bugün, terörizme.

İslam Avrupa'ya ve moderniteye karşıdır ve Arnavutluk'un durağanlığının en önde gelen sebebidir fikri esasen Arnavutluk'un eski komünist entellektüelleri tarafından son onyediyıldır durmaksızın tekrar edildi. Bu, doğal olarak çadaş Arnavut politikacılarına yansımıştır. Arnavutluk Sosyalist Partisi (Partia Socialiste e Shqipërisë) Arnavutluk'ta İslam'ın ifade edilmesine karşı koyanların ele başıdır. Onların yetkilileri ki, genel olarak güneyden Ortodoks Hıristiyanlardır,

Berisha hükümetine karşı 1990'ların ortasında yürüttükleri kampanya boyunca sık sık onu sadece Arnavutluk'u değil tüm Avrupa'yı İslamlaştırmak istemekle suçladılar. Onlar 1997'de iktidara geldiklerinde yabancı Müslüman ülkelere (19), Arnavutluk'un İslam Konferansı Örgütü'ndeki üyeliğine ve otuz yıl evvel sosyalistler tarafından kapatılan veya yıkılan eski cami ve medreselerin yeniden inşa edilmesine karşı histerik bir anti-Müslüman kampanya başlattılar. Arnavutluk'taki Sosyalist Partinin hiyerarşisi Avrupa'nın Arnavutluk'u kabul etmeyişine temel sebep olarak İslam'I görmeye devam eder. Sosyalist Parti'nin önde gelen sözcülerinden Neshat Tozaj 1995'te deklare etti ki;

Arnavutluk Avrupa'nın kapılarını çalıyor, o İslam Birliği'ne giriyor... Bir İslam ülkesi oluşun laneti Arnavutluk'un üzerinde asılı duruyor. Bir lanet ki, biz kendimizi sıcak bir demirle almımızdan damgalıyoruz... [İskenderimiz] çeyrek yüzyıl Osmanlı Türklerine karşı savaştı ve başarılı oldu ve sadece Arnavutluk'u kurtarmak değil ama aynı zamanda Hıristiyan Avrupa için bir bariyer oldu.(20)

Tozaj'ın İslam Konferansı Örgütü'ne karşı kavgacı düşünceleri Arnavutluk'u İslami Fundamentalizm'in mahzeni olarak damgalayan, Paris'te yayımlanan bir makaleye gönderme yapıyordu. İslam'ı dünyadaki şeytani güç olarak algılayışı sebebiyle Tozaj, Batı'ya Arnavutluk'taki Müslümanların küçük ve önemsiz bir azınlık olduklarını ispatlayacak bir milli referandum yapılmasını teklif etti.

ARNAVUTLUK MÜSLÜMAN FORUM

Basın Açıklaması

31 Aralık 2008

Müslüman Forum Gazze'deki Siyonist Şiddeti Kınar

Arnavutluk Müslüman Forum son günlerde Gazze'de yaşanan, İsrail Savunma Kuvvetleri tarafından tüm Birleşmiş Milletler çözümlerine ve şartlarına ve yine İnsan Hakları sözleşmeleri ile uluslararası savaş kurallarına aykırı olarak meskun binalara, okullara, üniversitelere, yönetim bürolarına ve Gazze'nin altyapısına yönelik olarak acımasızca yapılan bombalamadan endişe duymaktadır.

Bu bombalamalar sonucu her gün artan sivil kurbanların sayısı bize, İsrail devletinin Filistin topraklarına doğru genişlediği, bugünküne açıkça benzer suçların işlendiği 1967 savaşındaki acıları hatırlatmaktadır.

Arnavutluk Müslüman Forum, hava saldırıları ile sivillere yöneltilen bu Siyonist şiddeti tüm gücüyle kınamaktadır. Bu saldırılar Filistin Devleti'ni engellemeyi ve yıkmayı amaçlayan karanlık planların habercileridir.

Arnavutluk Müslüman Forum işkence altındaki Gazze halkının acılarını ve 60 yıllık işgale karşı onları ayakta tutan ahlaki, ruhi ve yardımlaşma gibi muazzam direniş çabalarını paylaşır. Aynı zamanda Forum, yaralılar ve ölenler için taziyelerini sunar.

Arnavutluk Müslüman Forumu, uluslararası toplumu ve Birleşmiş Milletler'i uluslararası çerçeveye ve kanunlara, ki kendileri yerleştirip onayladılar, saygıya davet eder. Biz onlardan kuvvetlice müdahale etmelerini ve sivil halk üzerinde inanılmaz sonuçları olan katliamları durdurmalarını istiyoruz.

Arnavutluk Müslüman Forumu bahsedilen organizasyonlardan, bölgenin ve dünyanın uluslararası jeopolitik ilişkilerinde bazı etkileri olan, Gazze'deki katliamı engellemelerini talep eder.

Arnavutluk Müslüman Forum
Tirana

Editörler için not: Arnavutluk Müslüman Forumu, ırkçılığa, ayrımcılığa, İslam karşıtlığına karşı mücadeleyi amaçlayan, Arnavutluk sivil toplumunun parçası bir sivil toplum kuruluşudur. Daha fazla bilgi edinmek için lütfen bizi www.forumimusliman.org adresinde ziyaret ediniz

Yvonne Ridley

İsrail için sonun başlangıcı

İsrail başbakanı Ehud Olmert, başarısız siyonist projenin üzerine kapaklanan mağlubiyetten laf ebeliğiyle zaferin kırıntısını bile çıkaramaz.

Basitçe, İsrail'in sonunun başlangıcıdır bu.

İsrail'in askeri bakımdan ispatladığı tek şey, masum kadınları ve çocukları öldürmede kimsenin kendisiyle yarışamayacağıdır. Filistin halkının varlığını ortadan kaldırmayı dileyen soykırımvâri güdüsüyle kendisine ölümcül bir darbe vurmuş oldu.

İki yıl önce Lübnan'da Hizbullah'tan aldıkları yenilgiyle bozulmuş ve aşağılanmış bir şekilde geri çekildikten sonra Gazze halkına karşı kolay bir zafer elde edeceklerine inanırlarken düşmanı hafife aldığında neler olacağını bir kez daha öğrendiler.

Siyonist bombalar karadan, hava ve denizden dar sahil şeridini döverek Gazze'nin bazı bölgelerini enkaz yığınına

çevirdi. Kasıtlı olarak George W. Bush'un ABD başkanlığının son haftalarına ve İsrail seçimlerinin öncesine getirilmiş acımasız ve vahşi bir kampanyaydı.

Olmert ve bir savaş suçlusunu ve teröristin kızı olan Tzipi Livni (Armut dibine düşürmüş, değil mi?) Hamas'ı nasıl ezeceklerine ve Kassam roketlerinin İsrail içlerine fırlatılmasına nasıl son vereceklerine dair atıp tutuyorlardı.

Ve yine masumları oynayan Siyonist Devlet, gübre yakıtıyla çalışan ve evveleminde Filistinlilerden çalınmış topraklara yönelen - kaderin cilvesine bakın -çelimsiz ve az sayıdaki füzeyi durdurma ihtiyacı iddiasıyla dünyanın dördüncü büyük ordusunun tasmaını çözerek yeryüzünün nüfusu en yoğun bölgesinin üzerine saldı.

Kafaları ve kalpleri kazanmaya çalıştılar ve Hamas'ı ve onun taraftarlarını TV, gazete köşeleri vasıtasıyla eritip gözden düşürme işine dalacak Siyonist düşünce kuruluşlarının desteğini yedeklerine aldılar. Hamas'a yöneltilen ithamların bazıları saçmalık hârikasıydı ve komisyoncu editörlerden başka hiç kimse kanmadı.

Bu makaleyi yazarken Avrupalı liderlerle birlikte basın toplantısında konuşan ve İsrail askerlerinin Gazze'yi "mümkün olduğunca çabuk" terk etmelerini istediğini söyleyen Olmert'i BBC'de izliyorum şu an. Bu arada Başbakan İsmail Haniye, el-Aksa TV'de halkını sergiledikleri cesaret ve yiğitlikten dolayı övüyor ve İsrail'e karşı büyük bir zafer kazandıklarını söylüyor.

Ve hakikat, büyük bir zafer kazandılar.

Hamas'ı ezme güdüsü hüsrana uğradı; filvâki, savaşa karşı yürüyen milyonlar gururla ve yüksek sesle ilan ettiler: "Hepimiz Hamas'ız." Haykırışlar, Gazze halkına karşı savaş açtıklarında, o nefes kesici kibirleriyle dünyanın kendilerine

arka çıkıp alkışlayacağına inanan Olmert, Livni ve ortağını şoka soktu. Beklediklerinin yerine gezegendeki hemen hemen her şehirde gösteriler, ayaklanmalar, anarşi ve öfke boşaldı. Yeni bir muharebenin başladığı andı: "Halkın Gücü politikacıların gücüne karşı." ve "biz", halklar kazandık.

Bir aralar İsrail'i desteklediklerini söyleyen politikacılar kendileriyle Tel-Aviv arasına mesafe koymaya başladılar. Göbek dansı yapan Arap liderler sürüsü başka türlü kıvırmaya başlarlarken Arap dünyasının en vahşi diktatörlerinden bazıları, gerçek veya hayal, her köşede darbe ve tezgah planları görerek vatandaşları üzerindeki otoritelerini ağırlaştırdılar.

Arsız "dolar ulemâsi" gösterilerin haram olduğunu iddia eden fetvalar düzdü....Danimarka'da Hz. Muhammed'le (S.A.V) alay eden sefil karikatürler yayımlandığında kızgınlığımızı göstermek için bir araya gelen ve yürüyüşe geçen bizlere bu şeyhler methiyeler düzmüşlerdi. Bu iki yüzlülükleri onların ne güne durduklarını ifşa etmektedir – şerefsiz yahut haysiyetsiz adamlar.

İsrail büyükelçisine tekme basan Hugo Chavez ve onun peşinden giden Bolivya gibi devrimci figürler Ortadoğuda olsalar iyi olur.

Ama İsraille en yıkıcı hamle, bu haydut devletle ticari ilişkilerini kesen Körfezdeki müttefiki Katar Emiri'nden geldi.

Halen kaç İsrail askerinin öldüğünü bilmiyoruz...Olmert'in sessiz kalmaya çalıştığı bir mesele. Tel-Aviv'de cenaze törenleri yapıldığı görülüyor televizyonlarda. Amerikan ve Avrupa medyasına masumları oynamaya alışkın İsraililer, yaslarını dünyaya alenen gösteremiyorlar. Ölenlerin anneleri, eşleri, kızları, bir diğer başarısız askeri harekâttan

dolayı İsrail hükümetini suçlamak isterler diye mi acaba?

Olmert, önceki hafta Aşkelon'da tezahürat yapan bir kalabalığa hoşça vakit geçirerek George W. Bush'a telefon açtığını, Philadelphia'da yaptığı bir konuşmayı yarıda kestirip Condaleezza Rice'a onun kaleme aldığı BM kararı lehinde oy kullanmaması doğrultusunda tâlimat vermesini söylediğini anlatmıştı. Olmert, kalabalığın tasdik uğultusu arasında Bush'un kendisine söylenileni yaptığını belirtti

Barak Obama ve Hillary Clinton not alırlar umarım.

Ve ümit ederim ki demokratik seçimle iş başına gelmiş Hamas'ın şehirde oturulacak ve görüşme yapılacak tek taraf olduğunun farkına varırlar. Başarısız Filistinli lider Mahmud Abbas artık savaş zayıtı (collateral damage) olarak görülmelidir. İtibarı kayboldu ve utanç verici bu süreç içerisinde İsraille yaptığı her hangi bir anlaşma çok geçmeden ortaya çıkacaktır. Sırası gelmişken, Gazze'deki lüks villasının şarapnel, top ve mermi izinden azade kalmış tek bina olduğunu anlıyorum. Affı olmayan bir saldırıya mâruz kalmış bir semtte ayakta kaldı. Eğlenceli!

Gazze, öncekinden daha güçlü bir şekilde, halkıyla birlikte enkazın üzerinden doğrulacak. Dünyada direniş savaşçılarının örneği onlar ve tarihte cesaret ve yiğitlikleriyle anılacaklar.

Birkaç yıl sonra Ortadoğudaki çocuklar Gazze halkının kahramanlık ve sergüzeştini dinleyerek büyüyecekler. Emin ellerde yatağa yatırılırken belki de soracaklar: **"Peki İsraille ne oldu? Gerçekten var mıydı?"**

Dünya Bülteni için çeviren: M.Alpaslan Balcı

Ç' ËSHTË PALESTINA?

Palestina është Palestinë,
Është emri i luleve të lirisë
Që nuk vyshken n'asnjë stinë...

Ç' është Palestina?

Palestina është Palestinë,
E cila ka shumë emra për lirinë,
Por s'ka asnjë emër për robërinë...

Ç' është Palestina?

Është një tokë e përgjakur,
Është një qiell i përflakur.
Është një vend shumë i bekuar,
Të mallkuarit e kanë shkretëruar...

Ç' është Palestina?

Është atdheu përplot jetima,
Është atdheu që lindë trima,
Përplot herojë e heroina,
Të gjithë të bindur tek Dashuria,
Që nuk mposhtën nga djallëzia...
Djallëzia në fund do t'poshtërohet,
Kurse, me ndihmen e Zotit, dashuria,
Dashuria gjithnjë do t'lartësohet...

Mexhid YVEJSI

GÖKYÜZÜNDE NE ÇOK MELEK

Filistin'in minik yüreklerine...

Gülümsüyorsun meleğim.
Karanlıklar kükrüyor,
Gülüyorsun...

Hani sormuştun, hani biliyordun ya;
Çocukları küçük kurşunlarla vururlar,
meleğim.

Öper alınlarını anneler,
Bulutlar örtmeden üzerlerini.

Taranmış saçları,
Yağmur bakışlarıyla,
Geceleri, biliyorsun meleğim,
Atlı karıncalara biner çocuklar.

Her birinde bayramlıklar
Her biri bir ay parçası.

Rabbim!

Gökyüzünde ne çok fişek!
Sen dokunurken ay dedeye, meleğim,
Ankara'ya Filistin yağıyor...

Rabbim!

Gökyüzünde ne çok melek!...

Gürkan Biçen

Abdi Baleta

**Balkan Devletlerinin Uluslararası
Aktörlerle İlişkisi
ve
AB Sürecinde Türkiye**

İngilizce'den çeviren: Selda Şen

(İHH tarafından 18 – 19 Ekim 2008 tarihlerinde İstanbul'da düzenlenen Balkan Sempozyumunda sunulan bu tebliğ Sempozyum Kitabından alınmıştır.)

Siyasi liderlerin tümü, uluslararası ilişkilerde gelecekte olacak gelişmeleri öngörmekle yakından alakalıdır. Akademisyenler de iddialı başlıklar taşıyan kitaplar yazmaya meraklıdır.¹ Mesela, eski Sovyetler Birliği ciddi anlamda bir süper güç olarak ortaya çıktığı zaman Paris'te yayımlanan bir kitap, onun parçalanacağı tahmininde bulunuyordu.² Nitekim, sadece 13 yıl sonra Sovyetler Birliği çöktü. Şimdilerde, ABD için "tek-çok kutuplu (uni-multipolar) dünyanın yegâne süper gücü"³ tanımı yapıldığında, şöyle çelişkili bir soru ortaya çıkıyor: Amerikan gücünün herhangi bir sınırı var mı?⁴ Hazırlanan pek çok kitapta bu soruya cevap aranmıştır.⁵

¹ Fareed Zakaria, "The Future of Freedom" (ABD, 2003) & Graham E. Fuller: "The Future of Political İslam" (ABD, 2003).

² Helene Carrere d'Encausse, "L'Empire Eclate" (Paris, 1978).

³ Samuel P. Huntington, "What Roles for Turkey in the New Global Politics", AKBANK Ünlü Konuşmacılar Konferansı, İstanbul, Mayıs 2005.

⁴ Nancy Soderberg, "The Superpower Myth. The Use and Misuse of the American Might" (ABD, 2005).

⁵ Georges Soros, "The Bubble of American Supremacy" (İngiltere, 2004); Nancy Soderberg,

2003 yılında, CIA'nın Ulusal İstihbarat Konseyi, dünyanın 2020'de ne durumda olabileceği hakkında dört kurgusal senaryoya yer verdiği uzun bir rapor yayımlamıştı. Raporunda; 1) Pax Amerika dünyası; 2) Ekonomik - anlamda- küreselleşmiş (mondialisation) Davos dünyası; 3) Bin Ladin'in de öngördüğü gibi, yeni bir halifelğin olduğu bir dünya; 4) Bir korku döngüsüne girmiş çok kutuplu bir dünya konuları incelenmişti.⁶

Bu raporun son hâlini hazırlayan 25 bağımsız uzman, yükselmekte olan iki uluslararası faktörün; Çin ve Hindistan'ın gelecekteki rolü üzerinde çokça durdular. Raporu göre; ulus devletler, uluslararası ilişkiler sisteminin temelini oluşturacaktır. Küreselleşme taraftarları ulusların hükümranlığından kaçınarak onun yerine uluslararası kurumlar koymaya çalışmanın ütöpik olduğunu artık kabul etmiştir.⁷ Bu noktada, sadece ılımlı muhafazakârlar (neo-conservatives) "diğerlerinden üstün olduğumuz için daha iyisini biz biliriz; bilmek bizim hakkımızdır"⁸ düsturunu benimsiyor ve küresel çıkarlar uğruna "zayıf ve başarısız devletler" in egemenliğini ihlal etmenin meşruluğu ve gerekliliği konusunda ısrar ediyorlar.⁹

Biz de, "devlet" kavramı uluslararası ilişkiler analizindeki seçkin yerini muhafaza ettiği sürece, Balkanlarda

"The Superpower Myth. The Use and Misuse of the American Might" (ABD, 2005); Walden Bello, "Dilemmas of Domination. The Unmaking of the American Empire" (ABD, 2005) (Fransızca baskı, 2006) & Fareed Zakaria, "The Post- American World" (ABD, 2008).

⁶ Alexandre Adler, "Le Raport de la CIA: Comment sera le monde en 2020?" (Paris, 2005).

⁷ Georges Soros, "The Bubble of American Supremacy" (2004):10.

⁸ A.g.e., 81.

⁹ Francis Fukuyama, "State Building. Governance and the World Order in the Twenty-first Century" (İngiltere, 2004).

etkinlik gösteren güçleri, bu kavram çerçevesinde tartışmak zorundayız.¹⁰

Avrupa'daki komünist sistemin çöküşü, kıtanın -1808'den bu yana, Türkçe kökenli bir sözcük olan "Balkanlar" ile anıla gelen- güneydoğusunda, "beklenmedik" milliyetçi bir uyanış ve hareketliliği beraberinde getirdi. Bu durum, "ulusal sorunların, nesiller boyunca bölgedeki istikrarın temel meselesi olduğu" zehabına neden oldu¹¹ ve bu bölge halklarının düşmanlıkları, zihniyetleri ve toplumsal karakterlerinin, Balkanlardaki trajik olayların ana sebebi olarak algılanması eğilimini arttırdı.¹²

"Fransız Devrimi'nin uluslar çağı'nın¹³ ve tüm Avrupa'da milliyetçiliğin doğmasına sebep olmasından" bu yana, Balkan halkları, gelişimlerinin en hareketli aşamasına girmiş bulunuyor. Ne yazık ki, Balkan halkları için bağımsızlığa ve devlet olmaya giden yol oldukça uzun ve engebeli. Ancak yine de 21. yüzyılın başlarında, iki imparatorluğun eski eyaletleri yerine 12 bağımsız Balkan devleti kurulabilmiştir.

Balkanlardaki en rahatsızlık verici bölgesel olay, bu tür bir milliyetçilik değil, bunun değişik şekillerde ortaya konan manifestosu oldu.¹⁴ Öyle ki, Balkanlardaki

milliyetçilik, zaman zaman 20. yüzyılın sonlarında Sırp milliyetçiliğiyle olduğu gibi, açık ve vahşi bir biçimde saldırgan bir şovenizme dönüştü.

"Uluslar çağı"nda, Avrupa'da istikrar ve güvenlik, 1815 Viyana Kongresi'yle kurulan "büyük güçler korosu"nun özel ilgi alanı hâline geldi. 1878 Berlin Kongresi ise, büyük güçlerin Balkanlardaki uzun soluklu müdahalelerinin başlangıcını teşkil etti. Bir İngiliz hanım soylusu olan Edith Durham'ın Balkan topraklarında çokça seyahat ettikten sonra vurguladığı gibi, "Balkanlarda asla değişmeyecek tek bir şey vardır: (Büyük) güçlerin bulutlarıyla kaplı gökyüzü."¹⁵ Bugün "büyük güçler korosu" aktörlerinin neredeyse tümü (İngiltere, Fransa, Almanya, Rusya ve İtalya), Balkanlarda etkinlik gösteren önemli uluslararası aktörlerdendir; sadece ABD sonradan geldi. Ve neticede, 20. yüzyılda Balkanlardaki sorunların ana kaynağı büyük güçlerin müdahaleleri oldu; yani "Batı tarihinin en korkunç" (Issaiah Berlin) ve "insanlık tarihinin en vahşi" (Nobel ödüllü William Goldin) müdahaleleri.¹⁶

Bu nedenle Balkan milliyetçiliği, Balkanlarda yaşanan dram ve trajedilerin tek sorumlusu olarak görülmemelidir. İstisnasız bütün milliyetçi tutumları trajik olayların tetikleyicisi olarak görmek yanlış olacaktır. Bu tür suçlamalar, en azından hiçbir zaman Balkanlardaki siyasi ortamı zehirlememiş ve buna niyet etmemiş, zayıf ve ılımlı Arnavutluk milliyetçiliğine yöneltilmemelidir.

"Arnavutluk milliyetçiliği, genelde kabul edildiği kadar özel değildir. 20. yüzyılda görülen diğer Balkan

¹⁰ Spyros Economides, "The Balkan Agenda. Security and Regionalism in the New Europe", London Defence Studies, (1990-1991): 2.

¹¹ David Fromkin, "Kosovo Crossing. The Reality of American Intervention" (N.Y., 1999): 83; Misha Glenny: "The Balkans. Nationalism, War and the Great Powers 1804-1999", xxii.

¹² Spyros Economides, "The Balkan Agenda. Security and Regionalism in the New Europe", London Defence Studies (1990-1991): 5.

¹³ Robert D. Kaplan, "Balkan Ghosts. A Journey Through History" (ABD, 1994); Stjepan G. Mestrovic, "Habits of the Balkan Heart. Social Character and the Fall of Communism" (ABD, 1993) & Misha Glenny, "The Balkans. Nationalism, War and the Great Powers:1804-1999" (ABD, 1999).

¹⁴ Misha Glenny, "The Balkans. Nationalism, War and the Great Powers:1804-1999", xxvi.

¹⁵ Spyros Economides, "The Balkan Agenda. Security and Regionalism in the New Europe", London Defence Studies (1990-1991): 5.

¹⁶ Edith Durham, "Twenty Years of Balkan Tangle", 1920 (The Balkan Burden içinde Arnavutça baskısında "Brenga e Ballkanit", Tiran 1991, 364).

milliyetçilikleriyle aynı bağlamda ele alınmaktadır.¹⁷ Gerçekte iki ayırıcı vasfı vardır: Balkanlarda varolan diğer dinî milliyetçiliklerin (Ortodoks, Katolik veya Müslüman) aksine, o, laik bir milliyetçilik olarak ortaya çıkmıştır ve hiçbir zaman şovenizme dönüşme eğilimi göstermemiştir.¹⁸

Acımasız gerçeklikler, Prizren Birliği'nin uluslararası olarak onaylamasının üzerinden 130 yıl geçmesine rağmen, bugünkü Arnavutluk milliyetçiliğinin, Arnavutların yaşadığı toprakların birliğinin yeniden sağlanması şeklindeki tamamlanmamış tarihsel misyonunun karşısında durmaktadır.¹⁹

Kosova sorunun halledilmesinin, eski Yugoslav Federasyonu'nun çözülmesinin son ve bitirici adımıymış gibi görülmesi yönünde yanlış bir eğilim vardır. Bosna'da, Sırbistan'da ve Makedonya'da baş gösterebilecek, çözüme kavuşturulmamış sorunlar hâlâ mevcut. Hatta, çözümlenmemiş Arnavutluk ulusal meselesi, bize, Osmanlı İmparatorluğu'nun parçalanmasının bile tamamıyla nihayete ermiş bir mesele olmadığını hatırlatıyor. Arnavutluk siyasetleri ile aydınları arasındaki bir başka yanlış eğilim ise, Kosova'da bağımsız ikinci bir Arnavutluk devletinin tanınmasının, Arnavut ulusal

meselesinin, Arnavut topraklarının tek bir devlet altında yeniden toplanması ayağını zaten gerçekleştirmiş olacağı düşüncesidir.²⁰ Diğer halklar, çok da gerekli olmadığı hâlde kardeşlerinden henüz ayrılmışken (Örneğin; Slovaklar Çeklerden, Karadağlılar Sırpardan), Arnavutları, daha kendi ulusal meselelerini çözmeden, ulus-sonrası denilen bu dönemde ilk olmaya zorlamak adil ve verimli olmaz.

Arnavut milliyetçiliğinin ilk liderleri, Arnavut ulusal meselesi çözülmediği sürece Balkanlarda gerçek bir istikrar sağlanamayacağı hususunda Avrupa'yı daha 1879'da uyardı. Henüz silahlı çatışmalar Bosna'da, Kosova ve Makedonya'da patlak vermemişken, bir İngiliz tarihçinin yerinde tespitiyle, "1878 Berlin Kongresi'nin iki büyük başarısı olan Makedonya ve Bosna'nın her ikisi de gelecek felaketin işaretlerini barındırıyordu."²¹ Şu anda ise Bosna, Makedonya, Kosova ve Arnavutluk meselesi için ortaya konan çözümlerin, gelecek "felaketler" in olmasa bile, çatışmaların tohumlarını barındırdığını anlamak için çok da zeki olmaya gerek yok.

Bu tür düşünceleri, Arnavut milliyetçiliğinin sorumsuz bir dışı vurumu olarak nitelendirmeye çalışan teşebbüsleri

¹⁷ Eric Hobsbawm, "Age of Extremes" (Arnavutça baskı, 1991): 11.

¹⁸ Nathalie Clayer, "Aux Origins du Nationalisme Albanais. La Naissance d'une Nation Majoritairement Musulmane en Europe" (Fransa, 2007): 707.

¹⁹ Stavro Skendi, "The Albanian National Awakening 1878-1912" (Princeton Üniversitesi Yayınları, 1967) (Arnavutça baskı, 2000); Dr. Hysamedin Feraj, "Skice e mendimit politik shqiptar" (Arnavut Siyasi Düşüncesine Bakış) (Tiran, 1998); Abdi Baleta, "Perballjet me islamofobine" (Islamofobiyle Karşılaşmalar) (Tiran, 2006), Bölüm IX "Islam and Nationalism, not Islamic Nationalism" ve Bölüm X "Albanian Secular Nationalism and the Balkan Christian Nationalisms" & Nathalie Clayer, "Aux Origins du Nationalisme Albanais. La Naissance d'une Nation Majoritairement Musulmane en Europe".

²⁰ James Pettiffer & Miranda Vickers, "The Albanian Question. Reshaping the Balkans", I.B. Tauris, (ABD, 2007); Joseph Dioguardi (eski Amerikan milletvekili), "The Albanian question is still not solved", Balkanlar'da Arnavutların Geleceği konulu konferansta sunulan tebliğ, Washington D.C., 14 Temmuz 2008 (Arnavutluk gazetesi Republika, 15 Ağustos 2008).

²¹ Bamir Topi, Arnavutluk Cumhurbaşkanı, "Our future is not Greater Albania, but Greater Europe" (Arnavutluk "Panorama" gazetesi, 14 Temmuz 2008); Sali Berisha, Arnavutluk Başbakanı, "The idea of Greater Albania does not exist", (Arnavutluk Tema gazetesi, 31 Ocak 2008) & Skender Hyseni, Kosova Dışişleri Bakanı, "Kosovo and Albania have overcome the stage of creating Greater Albania" (Arnavutluk Tema gazetesi, Haziran 19, 2008).

kırmak için, sabık Amerikalı senatör Jesse Helms'in 7 Haziran 1983'te Senato'da yaptığı, "Balkanlarda Bugün: Yugoslavya ve Arnavut Ulusunun Kurtuluşu İçin Öngörüler" konulu, kayda değer muhakemesine dikkat çekmek istiyoruz. O, Sovyetlerin, birtakım pan-Ortodoks ve pan-Slavik etnik duygu ve düşünceleri maniple ederek, bir Slav devletler bloğu meydana getirmek için kullandığı yönünde bir uyarıda bulunmuştu. Daha sonra Amerikalı politika yapıcılara açık bir dille şu tavsiyeyi yaptı: "Sovyet oyunlarından dolayı Balkanların karışmasına izin vermek yerine Batı, bu dönemde doğal bir evrim arayışına girmelidir. Böyle bir evrimse, adil ilkeler ile çeşitli ulusların kendi doğal etnografik sınırları içerisindeki egemenlikleri üzerinde temellendirilmelidir... Bu tür evrimin bir örneği, Kosovalı Arnavutların anavatan Arnavutluk'a entegre olmasını garanti edecektir. Oysa bu, komünist olmayan ve Batı yanlısı bir Arnavutlukla mümkün olabilirdi. Şu andaki durum ise adil olmayıp ulusal self-determinasyon hakkını yok saymaktadır."²² Bugün, eski Senatör Jesse Helms'in işaret ettiği yönde ne kadar yol kat edilmiş olduğunu görüyoruz. Kosova bağımsız bir ülke. Arnavutluk komünist değil ve de Batı yanlısı. Yugoslavya ise artık yok. Bununla birlikte, Arnavut ulusu, kendi etnik sınırları içinde, henüz tam anlamıyla self-determinasyon hakkını kullanabilmiş değildir.

Rusya, Amerikalı senatörün kınanmış olduğu aynı oyunları hâlâ devam ettirmekte ve Balkanlarda 1699 Karlofça ve 1774 Küçük Kaynarca anlaşmalarıyla oluşturulmuş, aynı emperyal emelleri ve pan-Slavik planları -ki o zamanlar Çarlık Rusya'sı Osmanlı İmparatorluğu'nda yaşayan Hıristiyan Ortodoks nüfusun "büyük hamisi" rolünü taşıyordu-sürdürmektedir. Sovyetler Birliği'nin çöküşü, Rusya'yı kısa süreliğine Balkanlar ve küresel siyasetteki

rekabetinden alıkoydu. 90'lı yıllarda Rusya, diplomatik alanda düşük bir profil çizmeye ve Batılı güçlerin kendisine zarar vermemesini sağlayacak denli aşırı ilgisinden avantaj sağlamaya çalıştı. Gelgelelim kısa bir süre içinde Rusya, Kosova'daki Sırp şovenizmine verdiği destek ve bilinen tüm agresifliğiyle geri döndü ve Batılı güçlere Moskova'nın süper güç olarak yeniden bir statü arayışında olduğunu gösterdi.

Avrupa Birliği'nin, Rusya'nın Belgrad üzerindeki etkisini zayıflatmaya yönelik bitmek bilmeyen çabalarına rağmen Sırbistan, hiç şüphe yok ki, Rusya'nın emellerinin en güçlü kalesi olarak kalmaktadır. Diğer Balkan devletleri de, Ortodoks gücün merkezi Moskova'yla olan güçlü ilişkilerini geleneksel seyrinde devam ettiriyorlar. En çekişmeli konularda Yunanistan, etkin Moskova-Belgrad-Atina Ortodoks eksenini kurarak, Rusya ve Sırbistan'ın yanında yer alıyor. NATO'nun bir üyesi olan Yunanistan, Bosna ve Kosova savaşlarında da Sırp'ların yakın bir müttefiki olmuştu. Savaş suçlusu Radovan Karadžić kutlama yapan bir kalabalığın huzurunda "Tanrı ve Yunanlılar bizimle" şeklinde sözler sarf etmişti.²³ Batı Avrupa, Yunanistan'ı uzun bir süre pırpışlayarak, onun "Batılı bir sahabe ve Doğulu bir gelin"²⁴ gibi davranmasına ve hatta büyüklüğüne ve yeterliliklerine aldırmaksızın, Balkanlarda kaprisli ve küstah bir rol takınmasına bile müsaade etti. Yunanistan ve Kıbrıs, Kosova'nın bağımsızlığını tanımayarak AB'nin politikasına karşı geldi. Ve yine, Makedonya'nın NATO'ya üyeliğini engelleyen Yunanistan, Arnavutluk'un Avrupa'ya entegrasyon süreci noktasında da isteksiz davranmaktadır.

Aslında, Sırbistan'ın dışındaki tüm Balkan devletleri, iç ve dış sorunlarının

²² Misha Glenny, "The Balkans. Nationalism, War and the Great Powers 1804-1999", 636

²³ Meclis Kayıtları. 97. Kurulda yapılan müzakere ve tartışmalar. İlk oturum, cilt 129, sayı 79.

²⁴ Takis Michas, "Unholy Alliance. Greece and Milosevic's Serbia" (ABD, 2002): 26.

çözümünde gerekli anlayış ve yardım için, öncelikli olarak ABD'ye yönelmektedir. ABD de, Balkanlardaki tartışmaların ve zorlukların üstesinden gelinmesi, istikrar ve demokrasinin burada yerleştirilmesi hususunda her zamankinden çok daha müdahil olmaktadır. Bosna ve Kosova'da Sırp savaş makinesinin durdurulmasında, Makedonya'daki kırılğan dengenin korunmasında ve en önemlisi, bağımsız Kosova devletinin ilanı ve uluslararası alanda tanınmasında ABD'nin katkısı büyük olmuştur. Yine, birçok Balkan devletinin NATO'ya kabulüne ABD özel bir önem vermiştir. İki Arnavut devleti, en iyi ilişkilerini ABD ile kurmuştur ve Arnavut kamuoyu, haklı olarak, Avrupa'daki en Amerikan yanlısı halk olarak görülmektedir.

Çin de birkaç on yıldır Balkanlara dâhil olmuş bir başka uluslararası faktördür. 70'lerin ortalarına kadar Arnavutluk ve Çin arasında oldukça dostane bir ilişki vardı. Çin, çok cömert bir şekilde Arnavutluk'a ekonomik yardım ve askerî ekipman temin ediyordu. Arnavutluk da, sosyalist kamp içindeki Çin-Sovyet çatışması sırasında Çin'e büyük destek vermiş ve onun BM'deki yerini yeniden kazanmasını sağlamıştı. Ancak Çin ve Arnavutluk arasındaki ideolojik bir tartışmanın akabinde, bu beraberlikte ciddi bir yara açıldı. Artık bize düşen, beklemek ve olimpiyatların açılış töreni için Pekin'e giden Arnavutluk Başbakanı'nın, sabık Arnavutluk komünist yönetiminin tavrından dolayı Çinli partnerinden dileyeceği özrün işe yarayıp yaramayacağını görmektir. Çin, Balkanlardaki varlığını Romanya ve eski Yugoslavya ile kurduğu yakın ilişkiler yoluyla sürdürmüştü. Şimdi ise, Balkanlardaki Amerikan etkisi ve rolüne karşı Sırbistan ve Rusya ile güçlü bir iş birliği içerisinde.

Arnavutluk halkı, Avrupa'ya entegrasyon süreci tamamlanır tamamlanmaz, iç ve dış sorunlarının daha kolay çözüleceği yönünde yoğun bir propagandaya tabi tutulmaktadır. Bu vaatler ve umut verici görüşler, Arnavutluk'taki çoğu kişiyi heyecanlandırmaktadır. Fakat bu siyasi eğilim, her zaman siyasi gerçekliklerle uyumlanmamaktadır. Kişisel olarak ben, kendimi salt Avrupa entegrasyonundan mucizeler uman kesimden ayrı tutmayı yeğliyorum. Aslında, dünya tarihini değerlendirmede Avrupa merkezci bir yaklaşımı benimsemeyen ve Batı medeniyetinin insan topluluklarında ve düşüncesinde yegâne itici güç olduğu kabulüyle başı hoş olmayan Avrupalı seslere ve think-tanklere kulak vermemiz gerekiyor.²⁵ AB sürecinin tamamlanmasının, Balkanlarda var olan tüm tartışma ve çatışmaları sona erdirerek, Fransız-Alman örneğinde olduğu gibi, mutlu sonu beraberinde getireceğine inanmak için henüz çok erken.

ABD'yi tasarımıyan bir Avrupa entegrasyon projesinin başarı şansının yeterli olduğunu düşünmek de oldukça ilkel bir tavır olur. Kendine has, muhtelif tarihsel, kültürel, ulusal, dinsel nedenlerden dolayı Avrupa, ABD benzeri bir başka "erime potası/melting pot" olamaz.

²⁵ Robert D.Kaplan, "Balkan Ghosts" (ABD, 1994), Bölüm IV, 231

Avrupacılık, "Amerikan inancı/American creed" ve "Amerikancılık"ta²⁶ olduğu gibi, (vatanseverliklerine dinsel kutsallık, dinî inançlarına ise milliyetçi meşruiyet kazandırmak için Tanrı ve vatani evlendiren) sivil bir din seviyesine yükseltilemez. İmparatorluklar sonrası dönemde, AB'nin Balkanlarda varlık göstermiş eski imparatorluklara veya başarısız olmuş uluslar üstü ideoloji ve sistemlere alternatif olmaya çalışması anlamsızdır. Avrupacılık, en iyi ihtimalle bile, Osmanlıcılık, Sovyetçilik ya da Yugoslavcılık gibi benzer asimilasyon politikalarının ötesine geçemez.

AB'nin Avrupa'da istikrar, barış ve refahın gelişmesinde başarılı olduğu inkâr edilemez.²⁷ Ancak, AB'nin son 20 yılda Balkanlarda aynı başarıyı elde etmek için gösterdiği çabaların neticesi oldukça mutedil olmuştur. AB, bölgeyi birbiri ardına vuran Bosna, Kosova, Makedonya ve Arnavutluk krizlerini çözmede, kararlı bir müdahale ile ABD desteğine ihtiyaç duymaktadır. AB, Balkanlarda önceliği olan uluslararası bir aktör olarak misyonunu gerçekleştirmesi noktasında daha fazlasını yapabileceğine dair güven telkin etmelidir. Yine de, ABD'nin güçlü askerî ve siyasi desteği olmadan, AB'nin ortaya çıkabilecek zorlukları göğüsleyebileceği hususu hâlâ şüphelidir. Ayrıca AB'nin, Kosova'nın bağımsızlığının tanınmasında ortak bir karar alınmasındaki başarısız tavrı başka zorlukların da habercisidir.

Elbette bu demek değildir ki, Avrupa entegrasyonunun yararlı sonuçlarına dair herhangi bir koşul/ihtiraz,

²⁶ Clive Ponting, "World History. A New Perspective" (Eng., 2000), Introduction & Eric S. Reinhert, "How rich countries got rich ... and poor countries stay poor" (Londra, 2007): 13

²⁷ Samuel P. Huntington, "Who are we? America's Great Debate", Simon & Shuster (İngiltere, 2004): 103-106 & David Gelertner, "Americanism, the Fourth Western Great Religion" (Doubleday: ABD, 2007).

Arnavutluk'un ve diğer devletlerin AB'ye kabulünün daha da geciktirilmesi yönündeki bir temenniye neden olsun. Balkan ülkeleri; coğrafi, tarihsel ve jeopolitik olarak Avrupa'daki herhangi bir entegrasyon projesine dâhil olmaya mahkûmdur. Avrupa da aynı sebeplerden dolayı bu ülkeleri içine almaya mahkûmdur. Arnavutluk'un da içinde bulunduğu bu ülkelerden bazıları, AB'ye uygun hâle gelmek için bir çeşit dönüşüme ihtiyaç duyabilir. Ancak şu anda AB, pratik anlamda neredeyse doğal sınırlarına ulaşmış ve hatta sorunlu ülkeleri bile bünyesine kabul etmiş olduğundan, Balkanların batısını farklı bir renge boyamanın bir anlamı artık yoktur.

AB'nin Türkiye'yi kabulde bocalamaktan nasıl ve ne zaman vazgeçeceği noktasında zaman, gerçekten önemli bir faktör; çünkü Türkiye Avrupa Topluluğu'na ilk defa ortaklık için başvurduğunda yıl 1959, resmen başvurduğunda ise 1978 idi.²⁸ Kendisinden sonra başvurmasına rağmen diğer ülkeler birliğe üye olurken, Türkiye'nin kabulü sürekli ertelendi.²⁹ Sırbistan'a bile, hızla yapılan düzenlemelerle, AB sürecine katılması için gerekli manevra imkânı fazlasıyla tanınmaktadır. Türkiye'nin gecikmesinin temel sebebi ise; Avrupalı liderler, Avrupa kamuoyu ve Avrupalı seçkinlerin, Türkiye'yi Avrupalı bir ülke olarak görmemesidir. AB'yi bir "Hıristiyan Kulübü" olarak görenler, Türkiye'nin kabul edilmesinin mevcut Avrupa'nın sonunu getirmesinden korku duymaktadır.³⁰ Başkalarına göre ise Türkiye, Amerika'nın AB'deki "Truva atı" rolünü oynayacaktır.³¹

AB tarafından sürekli olarak öne sürülen şartları kabul etmede gösterdiği

²⁸ Kemal Kirişçi, "Turkey's Foreign Policy in Troubled Times", Chaillot tebliği, 2006, 99

²⁹ Türkiye ve Avrupa Birliği. Bir Avrupa Konferansı Forumu. Brüksel, 30-31 Ekim 1991, 42, 235-236

³⁰ Samuel P. Huntington, "What Roles for Turkey in the Global Politics" (İstanbul, 2005).

³¹ A.g.e.

tüm sabır ve çabasının karşılığını alamamasına rağmen Türkiye, talebinde ısrarcı olmaya ve AB üyeliğini, Türk politikasının yüzleştiği en büyük meydan okuma ve mesele olarak görmeye devam etmektedir.³² Alaycı bir şüpheciliğin yer aldığı şu ifadeler oldukça anlaşılırdır: "Bugüne kadar, müzakereleri başlatan ve onları tamamlayamayan üye olamayan hiçbir aday ülke olmamıştır. Elbette, bunun bir ilkinin olmaması için bir neden yoktur."³³ "AB'ye üye olamamanın ilk örneği" olma riski sadece Türkiye için geçerli değildir. Böyle bir risk, hazırlığı az ve büyük Müslüman nüfusu haiz bazı Batı Balkan ülkeleri için de var olabilir. Yaz aylarında, AB ve Akdeniz ülkelerinin Paris Zirvesi'nde oluşturduğu yeni Fransız inisiyatifi, AB'nin Türkiye'yi ve diğer Balkan ülkelerini AB dışında bırakma yönündeki olası kararını haklı çıkarmanın bir aracı olarak kullanılabilir; bunun yumuşatılmış gerekçesi de ülkelerin, Akdeniz ülkeleri özel statüsü yoluyla Avrupa entegrasyonunun tüm nimetlerinden faydalanabilecekleri argümanı olabilir.³⁴

Bir sonu olmayan AB'ye alım sürecinin uzatılması, Türkiye'nin sahip olduğu yeterlilikleri, "Soğuk Savaş sonrası bir savaşıdan, tehlikesiz bir bölgesel güce" doğru büyüme için kullanmasına mani olabilir.³⁵

Batılı gözlemciler, Türk politikasının geleceğine ilişkin ciddi tahminlerde bulunuyorlar. Türk siyasetinin gelişiminde, Samuel P. Huntington üç seçenek belirlemiş; Graham E. Fuller is üç senaryo öngörmüştür.³⁶ Her ikisi de,

Türkiye'nin on yıllardır öncelik verdiği "Avrupa seçeneği" (Huntington) ve "Avrupa merkezci politika"sı (Fuller) hususunda umutlu değil. Fuller, Türk politikasının "Washington merkezli bir politika" olarak evrilmesini istiyor. Ancak eğer o, "Türkiye'nin geçmişte sadık bir Amerikan müttefiki oluşundan emin ise"³⁷; o zaman "Türkiye'nin Amerikan karşıtlığı Amerikan- Türk ilişkilerinin kalıcı bir özelliği ve bir çıkar çatışmasının belirtisi olarak görülmemelidir."³⁸ ifadesi ikircikli bir ifade olur.

Huntington ise, Türk siyasetinde "Müslüman bir seçenek" öngörüsüyle daha tatmin olmuş görünüyor. İslam'ın bir karmaşa içerisinde olduğunu söyleyen "Medeniyetler Çatışması"nın yazarı, öncü bir devlete ihtiyaç duyulduğuna ve Türkiye'nin böylesi bir rol için çok uygun olduğuna dikkat çekiyor. Fuller de, Ortadoğulu Arap ülkeleriyle iş birliği içerisinde olan, Müslüman dünyanın önde gelen devleti olarak Türkiye'ye karşı sempatik yaklaşmaktadır. Uluslararası ilişkilerde önde gelen bir gözlemci olan Fransız Alexander Adler de, Türkiye'nin Müslüman dünyada büyük bir role sahip olması taraftarı olmakla birlikte, Arap-Sünni İslam'ına karşı bir dengeleyici olarak Türkiye ve Şii İran arasında yakın bir iş birliği de görmek istemektedir.³⁹ Türkiye'nin Müslüman dünyadaki rolünün artmasının, Avrupa'nın yerli Müslüman nüfusunun çoğunluğunun yaşadığı ve varolan pek çok çekişmenin İslam'la, "Müslüman köktenciliği veya terörizmi" ile ilintilendirildiği Balkanların durumu üzerinde kuşkusuz olumlu bir etkisi olacaktır. Huntington'un "milliyetçi seçenek"ini Fuller, düşmanlığın olduğu tehlikeli bir ortamda, öncelikle, Türkiye'nin güvenliğini sağlayacak özel

³² Kemal Kirişçi, "Turkey's Foreign Policy in Troubled Times", 84

³³ A.g.e., 53

³⁴ A.g.e., 93

³⁵ A.g.e., 11

³⁶ Samuel P. Huntington, "What Roles for Turkey in Global Politics" & Graham E. Fuller, "The New Turkish Republic. Turkey as a Pivotal State in the Muslim World", United State Institute of Peace Press, Washington D.C., 2008

³⁷ Graham E. Fuller, "The New Turkish Republic", 178

³⁸ Kemal Kirişçi, "Turkey's Foreign Policy in Troubled Times", 83

³⁹ Alexandre Adler, "Rendez-vous avec L'Islam" (Grasset Paris, 2005).

ihtiyaçlara odaklanacak "Ankara merkezli bir politika" şeklinde yeniden adlandırdı. Fakat bu milliyetçi yaklaşım, Türkiye'nin ulus-sonrası geleceğinin sadık savunucularını rahatsız etmektedir.⁴⁰

Genel kaniya göre, Soğuk Savaş'ın sona ermesi, Doğu Akdeniz, Balkanlar ve Kafkaslarda Rusya karşısında yer alan Batı savunma sisteminin temel direği olan Türkiye'nin rolünü geçersiz kılmıştır. Bugün yeni bir Soğuk Savaş'ın tekrar başladığını gösteren yeterince örneğimiz var. Rusya, Balkanlarda Sırp şovenizmini destekliyor. Kafkasya'da Çeçenya'ya karşı yaptığı iki savaşın ardından Gürcistan'ı istila etti. Yine, Orta Avrupa'da bir NATO üyesi olan Polonya'yı önleyici nükleer saldırılar başlatmakla tehdit ediyor. Dolayısıyla, bu yeni Soğuk Savaş, Balkan devletlerinin kendi aralarındaki ve uluslararası aktörlerle olan ilişkilerini büyük oranda değiştirebilir.

Türk dış politikasıyla ilgili bu üç seçenek veya senaryodan hiçbirinin önceliği yoktur. Sayın Ahmet Davutoğlu'nun Türkiye'nin dünya siyasetindeki yerine ilişkin -birileri tarafından "Yeni Osmanlıcılık" olarak lanse edilen- stratejik kavramlarını tanımlarken Fuller, bunu net bir şekilde ortaya koymaktadır. Bu bakışın, tüm yaklaşımların bir bileşimi olduğu görülüyor. "Bir kere bu; bağımsız, milliyetçi, İslamcı, pan-Türkçü, küresel ve Batılıdır."⁴¹ Asıl mesele, Türk siyasetinin tüm bu versiyonlarının nasıl bir araya getirileceğidir. Davutoğlu'nun görüşüne göre; "iki dünya arasındaki diyaloga" biraz Türk kavrayışı katmak için, Türkiye'de İslam'ın demokrasiyle uzlaştırılması meselesine özel önem atfedilmelidir.⁴²

Bu görüş bağlamında, Türkiye ve Balkan devletleri arasındaki ilişkiler, kendisine daha sağlıklı nefes alacağı daha geniş bir yer bulabilir. Şu ana kadarki en somut kanıt, öyle görülüyor ki, "Türkiye'nin oldukça hassas Kıbrıs meselesindeki tavrını tamamıyla gözden geçirmesi ve iki topluluğun ayrılmasından ziyade, birbiriyle entegrasyonunu savunması"dır.⁴³ Ayrıca Türkiye, Yunanistan'la olan ilişkilerini de oldukça ilerletmiştir.

Öte yandan Türkiye, bağımsız Kosova devletini tanıyan ilk devletler arasında yer almakta tereddüt etmemiştir. Kosova'nın bağımsızlığının resmen tanınması hususunda, İslam Konferansı Örgütü'ne üye devletlerin çoğunun taşıdığı uzun süren beklenmedik tereddütleri göz önüne alındığında, Türkiye'nin Kosova'yı hemen tanımasının Arnavutlar için anlamı daha da büyüktür. Bu noktada, Müslüman ülkelerin hayal kırıklığına uğratan durgunluğu bizi, devletin ve ulusun birtakım çıkarları ile jeopolitik kavramlar ve jeostratejik ihtiyaçların üzerine kurulu bir pragmatizmin, inanç veya ideoloji temelli bir dayanışmadan çok daha güçlü olduğuna inanmaya sevk ediyor.

Sonuç olarak şunu belirtmek isteriz ki, Türk milletiyle olan dostluk ve Türk devletiyle kurulan yakın ilişkiler, Arnavutlar için büyük önem arz etmektedir. Türkiye'ye yaptığı bir ziyaret esnasında, ABD Eski Başkanı Bill Clinton'un "Kendisini başarılı bir şekilde yenileyebildiği takdirde, 21. yüzyıl bölgede Türkiye'nin yüzyılı olacaktır."⁴⁴ şeklindeki yorumunu duymuş olmak oldukça sevindiricidir. Umarız bu temenniler gerçek olur.

⁴⁰ Turkey Beyond Nationalism. Towards Post-national Identities. Der. Hans-Lucas Kiesser, I.B. Tauris (ABD, 2006).

⁴¹ Graham E. Fuller, "The New Turkish Republic", 169.

⁴² Kemal Kirişçi, "Turkey's Foreign Policy in Troubled Times", 96.

⁴³ A.g.e., 101

⁴⁴ A.g.e., 83.

Abedin Rakipi

Çameria dhe Palestina

Ne nuk jemi atdhe pa popuj qe te pranojme popuj pa atdhe. » (Abdulaziz Mustafa)

Masakrat masive te ketyre diteve ne Palestine, ndaj burrave, grave, pleqve, femijeve etj, per çdo çam qe e ndien akoma dhimbjen e Çamerise, te bejne te rikujtosh menjehere ate masaker masive dhe te pergjakshme qe perjetuan çamet qe prej shkeputjesh se Perandorise Osmane e deri ne vitin 1946 kur te gjitha dyert e gjenocidit te pergjakshem ndaj çameve u mbyllen perfundimisht me ekzilimin e tyre drejt Shqiperise. Ndersa çifutet qe prej vitit 1897 kur u organizua Konferenca e pare Boterore çifute ne qytetin Bal te Zvicres nen drejtimin e babait modern Sionist Theodor Herzl vendosen te ngrinin ne Palestine flamurin e Teuratit çifut, te krishteret Ortodokse greke dhe sllave apo edhe disa shqiptare, qysh prej vitit 1822 vendosen qe ne Çameri, Kosove, Mal te Zi etj ne ngrinin flamurin biblik ortodoks. Ishte pikerisht kjo Konference ne Zvicer e cila solli nje bashkepunim te ngushte ndermjet te krishtereve dhe çifuteve ne dy projekte madhore qe do te viheshin e kembe menjehere pas kesaj Konference. E para ishte Shkaterrimi i Kalifatit Islam Osman, dhe rikthimi i pushtetit biblik Ortodoks ne te gjithë Ballkanin, dhe e dyta ishte ngritja e shtetit çifut Izraelit ne vitin 1948 me ndihmen e aleteteve Perendimore te krishtere. Te gjitha drejtimet politike, ushtarake, ekonomike, dhe shoqerore te Shtetit Osman u infiltruan nga çifutet ose me sakte « Donmete ». Natyrisht do te lindi pyetja per ata qe nuk e dine se çfare ishish Donmete? Per te njohur me mire Donmete ne duhet te kthehemi pas ne histori ne vitin 1626 kur lindi mistiku dhe mesihu çifut Sabbatai Zevi. Ai lindi ne

Izmir dhe idhtaret e tij e quanin me emrin Amir (udheheqes). Ne vitin 1651 ai u shpall mesih por menjehere ate e perzune nga Izmiri per idete e tij te rrezikshme dhe lidhjet e tij me konspiracionet sekrete çifute. Nje shumice derrmuese hebrejsh qe nga India, e deri ne Angli e besuan se ky njeri ishte Mesihu i Premtuar qe populli hebre priste. Sabbatai Zvi insistoi te zere vend ne Stamboll me 1666 por aty autoritet Osmane e burgosen. Me vonë ai u “konvertua ne Islam” per ti shpetuar denimit me vdekje, gje te cilen e bene edhe mijera ndjekes çifute te tij, me qellimin qe me emra dhe zakone myslimane por me ide te qarta shkaterrimtare çifute te shkaterronin nga brenda Perandorine Osmane. Ai filloi qe te krijote ne te gjithë Perandorine Osmane konspiracione dhe shoqata sekrete qe me emra myslimane por me ide çifute punonin per shembjen e Kalifatit Islam. Te gjithë njerezit qe si ai qe e pranuan islamin per ta marre kalane e Perandorise nga brenda por qe ne te vertete ngelen çifute ne besim dhe ndjenja u quajten “Donme”. Ai filloi qe te bashkepunote fshehtas me Bektashinjtë dhe me Sufite duke shpikur festa te reja qe ne te vertete ishish me origjine çifute permes myslimaneve. Psh nje nder levizjet dhe rrymat me te rrezikshme perçarese qe u krijua prej dhe me ndihmen e çifuteve donme ishte Bahaizmi i Mirza Ali Muhamedit ne vitin 1844 si sekt shiit por me qellime djallezore te çifuteve per te perçare Perandorine Osmane ne mijera sekte dhe grupe te kunderta. Nje nder faktet qe sduhet harruar ishte edhe pjesemarrja e disa perfaqesuesve çifute ne Lidhjen e Prizrenit, ku ata u hoqen si mbeshtetes te Shqiptareve, por ne te vertete ata kishin qellime te tjera te fshehta. Plani B i çifuteve i cili kurre nuk u shpall publikisht ishte se nese nuk do tja dilnin mbane qe te krijonin shtetin e tyre ne Palestine, ata do ti ktheheshin Shqiperise.

Dokumentet sekrete te Sherbimeve Britanike dhe Amerikane gjate Luftes se pare dhe se dyte Boterore tregojne qarte

sesi ishte pergatitur terreni per nje zbarkim masive te çifuteve ne Shqiperi, nese plani A i Izraelit te soten nuk do te arrihej dot perballe arabeve ne Lindjen e Mesme. Me qindra çifute siç e tregojn edhe dokumentat e sotme historike Shqiptare u vendosen ne Shqiperi gjate Luftes se dyte Boterore, duke gjetur strehe dhe duke pritur qe te kalonin ne Izrael. Por ne dokumentat shqiptare fshihet nje pjese e se vertetes, se per çifutet dhe Perendimoret Shqiperia ishte Plani B i krijimit te nje Izraeli. Per mos tu zgjatur shume ne kete teme te cilen mendoj ta trajtoj per lexuesit shqiptare nje here tjeter, po vazhdojme me disa aspekte te tjera historike rreth Palestines se sotme dhe Çamerise. Çifutet e nisen projektin e madhe te shembjes se Perandorise Osmane ne vitin 1665 kur Sabbatai Zvi filloi te shpalli haptazi neper tubime dhe sinagoga se toka e Hebrejeve do te jete Izraeli, ku do te tubohen te gjithë çifutet, dhe ne kete “Tokat te Shenjta” qe jane okupuar nga Turqit, do te deshmojne per ardhjen e shkaterrimit te Perandorise Osmane. Pra struktura e çifuteve-donme(çifuteve te konvertuar) ne Islam sa per sy e faqe, ka filluar qysh heret me Sabbatai Zevin. Psh nje prej mjekeve te sulltaneve turq, ishte nje nxenes i tij, i cili pasiqe “u be musliman” morri emrin Hajatizade Mustafa Fevzi Efendi. Ne te vertete, ky emrin e vertete e ka patur Moses Ben Raffael Abrabanel. Per ironine me te madhe u martua me motren e Sulltanit, madje me 1670 ishte Vali ne Erzurum, kurse me perpara me 1666 ishte emertuar si Vali ne Temishvar(Hungari). Qe te jete ironia edhe me e madhe, nipi i tij, Mehmed Emin Efendi, u emerua shejhulislami i pare ne Turqi, si çifut i konvertuar. Shejhulislami i dyte, sheh i Nakshibendive dhe Bektashive ishte zgjedhur Musa Gaziu, çifut i konvertuar qysh prej gjyshit, ne kohen e Sulltanit, Vahiduddin ishte mason i shkalles se 33-te. Ne sarajin mbreteror ne Edrene, kur Edreneja ishte kryeqytet i mbreterise, ne kohen kur predikonte Sabattai Zvi gjyshi i “shejhulislami” ishte perkthyes i Sabattai Zvi, ne oborrin

mbreteror, kurse Mehmed Emin Efendi, morri emrin Mehmed Aziz Efendi kurse gruaja e tij çifute u be Fatma Hanem. Sabateizmi u perhap shume shpejt, jo vetem ne qendrat e medha te Perandorise, por edhe ne Evropen Jugore dhe ate Qendrore. Ne shekullin e 17-18 me loje te rabineve çifute 500-600 familje çifute “u bene myslimane”, por ata mbeten shpirtterisht ne fene e tyre te meparshme. Kishin dy emra, ne publik ate mysliman , dhe ne shtepi ate çifut. Ne vitin 1683 ne Selanik 300 familje u konvertuan ne Islam, kurse Danezi Karsten Nibeuhr shenon faktin se me 1784 ne Selanik kishte 600 familje çifute-donme, kurse Gersham Scholem, dhe ai vete sabatejist, thekson se popullsia Sabetajiste e Selanikut ishte rreth 60000 banore. Llozhat e para Masonike i udheheqnin çifutete nga Evropa. Pra siç e thame Sabetaizmi ishte levizja me e madhe dhe me e fshehte masone ne Perandorine Osmane. Organiza e fuqishme ITTIHAD VE TERAKE ose siç njihen me sakte ne gjuhen populllore dhe historike shqiptare Xhonturqit, ishte e prire dhe e drejtuar nga çifute, sabetajista, dhe masone. Aktivistet me te madhenj ishin sidomos Sabetajistet e Selanikut dhe Janines te cilet nxisnin nacionalizmin e popujve te Ballkanit (maqedonet, serbet, greket, duke i ndihmuar materialisht dhe politikisht per ta shkaterruar Perandorine Osmane). Duhet theksuar dhe ritheksuar fakti per çamet se Organizata e fshehte grekperhapese Finiqi Eteria tek e cila benin pjese edhe Marko Boçari etj, u themelua me ndihmen dhe pjesemarrjen e fshehte te çifuteve te Janines dhe Selanikut. Pra siç e shihni organizata me e famshme greko-ortodokse u ngrit ne kembe nga çifutet, dhe u be aktive kudo neper Greqi dhe Çameri me ndihmen e çifuteve dhe Sabetajistave. Projekti i madh Sabetajist dhe masonik duke qene se sabetajistet ishin te gjithë masone, ishte krijimi i nje Turqie laike, pa fe siç ja arriten qellimit me masonin me origjine shqiptare Mustafa Kemal Atatürk, dhe projekti tjeter i madh ishte themelimi i shteteve sllavo-greke duke nenkuptuar

roberimin e shume trojeve shqiptaro-turke nga sllavo-greket te cilet ishin aleate me Evropën dhe Masonet. Armiku i tyre i perbashket ishte Islami dhe Osmanllinjte, kurse projekti i tyre i perbashket ishte shkaterrimi i Perandorise Osmane dhe ngritja kudo ne Ballkan me ndihmen e shteteve Ballkanike qe ata vete po i krijonin te llozhave sekrete masonike. Nga keto makinacione u krijuan shtete sllavo-greke ne kurriz te popujve jo-ortodokse, siç ishin shqiptaret, boshnjaket, pomaket, myslimanet greke, etj. Serbia me Malin e Zi, Greqia, Bullgaria etj jane disa nga frytet qe masoneria sabatejiste i ka projektuar ne Paris, Berlin, dhe Londer, sidomos me Konferencen e famshme te Berlinit te vitit 1878, e cila ishte gjoja per realizimin e te drejtave te popujve “te roberuar” por qe ne te vertete kishte qellime te erreta si dhenia e Çamerise Greqise, Kosova Serbise etj duke qene se keto benin pjese ne platformen e madhe siç e theksova edhe me lart qe ishte shembja dhe shkaterrimi i Perandorise Osmane. Pra siç e shihni edhe nga vete faktet historike, Çameria ju eshte dhene grekeve nga sabatejistet dhe masonet çifute per te realizuar planin e tyre me te madh qe ishte shembja e Perandorise Osmane, e cila ju ishte bere atyre, pengese per krijimin e nje shteti te madh Izraelit, te cilen ata e krijuan vetem pas shembjes se Perandorise Islame. Per tja arritur qellimeve te tyre ata sakrifikuan çdo gje qe ju nevojitej, nder te tjera edhe dhenien çamerise Greqise, Kosoven, Serbise etj dhe therrjen e mijera çameve dhe kosovareve etj. Pra per ata qe historine e Çamerise e kane mesuar nga gojedhenat, dhe faktet e trilluara historike komuniste kthjellohuni se ju kane treguar vetem perralla, sepse pas gjenocidit çam fshihen projekte te medha boterore te orkestruara nga masonet. Fatkeqesisht per ne çamet myslimane rrame ne rrugen e tyre, dhe u flijuan per krijimin e shtetit te tyre Izraelit, ashtu siç po sakrifikohen prej 50 vjetesh edhe vellezerit tane Palestineze. Edhe Palestina pati te njejtin fat si vete Çameria sepse edhe ajo pasi u shkeput me

dhune nga Kalifati Islam, nga masonet ne konferencat e famshme per te cilat folem me larte e morren çifutet, duke filluar aty spastrimin e madh etnik qe po ndodh edhe sot e kesaj dite. Ashtu siç u masakruan barbarisht çamet ashtu edhe sot po masakrohen vellezerit tane ne Palestine, dhe tashme eshte bere e qarte per te gjithë ne, se ata qe ja dhane çamerine grekeve, dhe organizuan masakren e çameve, jane te njejtet njerez qe po kryejne masakrat ne Palestine. Nese ne Çameri sabatejstomasonet ja u dhane ate grekeve si dhurate per bashkepunimin e tyre per rrezimin e Perandorise Osmane, dhe i lane çamet nen meshiren e thikave greke, sot ata edhe palestinezet i kane lene nen meshiren e bombave izraelite, dhe gjenocidi dhe gjaku eshte i njejte si ne Çameri, gjak i paster myslimanesh derdhur per realizimin e projekteve masone çifute.

Ne Konferencen e pare çifute qe siç e treguam edhe ne fillim u mbajt ne Zvicër u shkrua edhe nje Protokoll çifut i cili u quajt “Protokollet e te urteve te Sionit” thuhet tekstualisht: “Kur te vije koha, qe Sovrani yne, Zot i Botes, do te kurorozohet, atehere do te jene po keto duar qe do te qerojne çdo gje qe do ta na behet pengese ne rrugen tone”. (Protokolli pika 3) Kurse ne nje pike tjeter thuhet tekstualisht:

“Kur te ngrjeme mbreterine tone, ekzistenca e çdo feje tjeter do te jete e padeshirueshme per ne”. (Protokolli pika 14)

Ja pra siç e shikoni qe prej Sabetai Zevit e deri me sot se kush ishin ata qe u bene shkak qe çamet dhe kosovaret te perjetojne masakra te tmerrshme ashtu siç po i perjetojne vellezerit tane palestineze sot.

Zoti i gjithesisë i bashkofte zemrat e pervuajtura myslimane çame dhe kosovare me ato te vellezerve dhe motrave tona ne Palestine qe po heqin sot ate masaker qe ne çamet e hoqem para 60 vjetesh. AMIN!

Ahmet Alibasic

Küreselleşme ve Bosnalı Müslümanların Yaşamlarına Etkileri

Sunuşumu, küreselleşmenin bir çevre Avrupa Müslüman toplumu olan Bosnalı Müslümanlar üzerine etkileri ile sınırlı tutuyorum.

Başlangıç olarak diyebilirim ki, kendilerinin yüzyıl önce yeniliğe ve modernleşmeye gösterdikleri tepkiyle veya diğer Müslüman toplumların tepkileriyle karşılaştırıldığında Bosnalı Müslümanların küreselleşmeye gösterdikleri tepkinin oldukça ılımlı olduğu görülür.

Bunun bazı sebepleri var:

1. Küreselleşme, modernleşme ile zincirleme bir süreçtir; modernleşmenin yeni safhasıdır. Bazı (Müslüman) toplumlar modernleşmeyi, küreselleşme aracılığıyla ya da küreselleşmeyle eşzamanlı olarak tanıdılar, diğerleri ise – Bosnalı Müslümanlar da dahil-modernleşmeyi (ve yeniliği) küreselleşmeden çok daha önce tecrübe ettiler. Bu nedenle de küreselleşmenin Bosnalı Müslümanlar üzerindeki etkisi örneğin bazı güneydoğu Asya Müslümanlarına olan etkisinden daha az olmuştur.

Bosnalı Müslümanlar modernleşme ile 19. yüzyılın ikinci yarısında Osmanlı devletinden ayrıldığında tanışmıştı. İzolasyon 1908’de Bosna’nın Avusturya’ya ilhakı ve 1924’de halifelüğün

sona ermesi ile artmış ve II. Dünya Savaşını takip eden yirmi yıl süresince en üst noktaya ulaşmıştı. Bosnalı Müslümanlar bu dönem boyunca – Batı’daki bazı göçmen Müslümanların kendilerini hala sorguladıkları- Müslüman olmayan bir rejimde yaşamak, Müslüman olmayan bir orduda askerlik yapmak, İslami yönetimden bağımsız olmak, Avrupa kültürüne yakın tutum sergilemek gibi konularda, zaten modernleşmeyle hesaplaşmışlardı. (Bkz. Fikret Karčić, The Bosniaks and the Challenges of Modernity: Late Ottoman and Hapsburg Times, Sarajevo: El-Kalem, 1999). Küreselleşme, 1980’lerin sonlarında Balkanlar’a ulaştığıdaysa Müslüman gelenek, hasmane komünist ideolojinin tesiri ve baskısı altında çoktan değişmişti zaten. Küreselleşmeden beklenen, dini geleneği ya da kültürel kimliği bozma işi, komünizm tarafından çoktan yapılmıştı.

2. Genellikle küreselleşmeyle ilişkili olan çoğulculuğa, Bosnalı Müslümanlar yüzyıllardır zaten alışıklardır. Çünkü 1463 ve 1878 arasında Bosna’yı yönettikleri halde sadece 200 yıl boyunca çoğunluğu oluşturdular (17. ve 18. yy.).

3. Küreselleşmeye karşı tepki göstermelerine sebep olabilecek bir diğer etken yöresel ekonomi olabilirdi ki küreselleşmenin Balkanlar’a tüm gücüyle girdiği 1990’ların başında Bosna ekonomisi zaten yok edilmişti. O yüzden küresel kapitalistlere yok edecek bir ekonomi de kalmamıştı.

4. Üstelik son 15 yıldır Bosnalı Müslümanların zihinleri, onları küreselleşmenin sonuçlarını düşünmekten alıkoyan diğer daha birincil sorun ve süreçlerle meşguldü (düşmanlar, komünizmden dönüş, etnik temizlik ve soykırım, barış gibi). (Bununla birlikte bu durum, diğer sıradan Bosna Hersek vatandaşları gibi binlercesinin emekli maaşlarını IMF politikaları yüzünden tam

olarak almayacaklarını fark eder etmez değişebilirdi.)

5. Aralarında, varlıklarını sürdürebilmelerinin büyük ölçüde küreselleşme sayesinde olduğuna dair bir anlayış da var. Küreselleşme, onların sorunlarına Doğu'nun ve Batı'nın dikkatini çekti. Bu iki dünyanın aracılık etmeleri hayatta kalmaları için kritik oldu. Sırlar etnik temizlik ve soykırıma yüz yıl önce teşebbüs etselerdi çok az Müslüman hayatta kalırdı.

Bunların ve belki diğer bazı etkenlerin sonucu olarak, Bosnalı Müslümanlar küreselleşme sürecinde kaybedecek pek bir şeyleri olmadığını düşünüyorlar: Bir yandan ekonomileri, özerklikleri, kültürleri, vs. agresif komşuları tarafından veya haklarına pek de duyarlı olmayan önceki komünist rejim tarafından zaten ya yok edilmiş ya da yok edilmeye çalışılmıştı. Diğer yandan da bazı (ve aslında en önemli) kültürel değişiklikler 19. yy. sonları ve 20. yy. başlarında yer almıştı. (yani bu panelin alt başlığında yer alan sorunların çoğuyla Bosnalı Müslümanlar sonradan mücadele ettiler)

I. Dünya savaşından itibaren ortalık çok karıştı ve seçim uygulaması gibi hala sürecini tamamlamamış olan modernleşmeyle ilgili düzenlemeler yapmak için uygun bir süreç değildi. Bu değişiklikler Müslümanlara, özellikle II. Dünya Savaşından sonra, zor kullanılarak empoze edildi.

Bunun bir sonucu olarak, Müslümanlar – belki de gelenekçi Müslüman ulemanın geleneği olarak- belli uygulamaları ve değişiklikleri dini gerekçeler göstermeksizin zorunluluk olarak kabul etmeye başladılar. Bu anlamda yaygın olarak kabul edilen konulardan biri de laikliktir, öyle ki bugün Bosna'da İslam devleti veya Şeriat yönetimi kurmak isteyen önemli bir Müslüman grup yoktur, bu konu yok sayılmıştır. Diğer konulardaysa (öncelikle yaşam tarzında)

gevşeklikle sözde Bosna İslam Liberalizmi birbirine karıştırılmıştır.

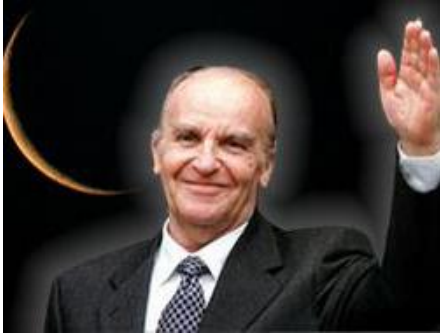

Küreselleşen İslam

Küreselleşme Bosnalı Müslümanlara batıdan pek bir şey getirmeyse de doğudan getirmiştir. Dramatik hayat hikayeleri ve bu süre içinde olup bitenler, küresel İslam bilincinin, dayanışmasının ve ümmete olan duygusal bağın oluşmasına yahut da derinleşmesine yardımcı olmuştur. Belki de Bosnalı Müslümanların ümmete olan duygusal bağlılıkları hiç bugünkü kadar güçlü olmamıştı. Bugün İslam toplumu, İran-Bam depremedeleri, tsunamizedeleri için, Kosova ve Filistin için PBS TV kanalı'nın düzenlediği programlardan ve telefonla bağış hatlarından, Kızıllaç'tan veya herhangi bir diğer yardım organizasyonundan daha fazla para toplayabiliyor. Jose Casanova'nın deyişiyle küreselleşme, İslamiyet'in ya da ümmetin hayali cemaate dönüşümünü kolaylaştırmıştır. (s. 430). Bu bakımdan, İslam'ın bu yörede yorumlanması, bazı yöresel Müslüman uygulamaları ve Müslüman kültürünün belli yönleri, 1990'larda Müslüman dünyadaki Bosnalı İslam öğrencilerinin sayısındaki artışın yanı sıra İslam misyonerlerinin ve mücahitlerin Bosna'ya gelişiyle, Arapça ve İngilizce edebiyatın çevirisiyle ve İslami paranın ülkeye yoğun girişi gibi sebeplerle, evrensel/üniter İslami fikir ve hareketlerin baskısı altına girmiştir.

Yöredeki İslami düşünce, araştırma yapmak için ilginç bir konu olabilir.

Sosyalist dönem boyunca Bosnalı Müslümanlar - ılımlı bir yaklaşımla da olsa – kendi İslami düşüncelerini ve orijinal cevap ve çözümlerini geliştirdiler. 1970’lerde (orada yetişmiş bir avukat olan) eski devlet başkanları Alija Izetbegović tarafından yazılan Doğu ve Batı Arasındaki İslam adlı savunma türündeki eser güzel bir örnektir. Bu eser, zayıf yönleri olsa da bugüne kadar Bosna’da (ve Balkanlar’da) üretilmiş İslami düşüncenin en otantik barışı olarak kaldı. Bu çalışmanın yaklaşım ve tartışma tarzındaki orijinalliği yadsınamaz. Ve bugüne kadar bir Bosnalı Müslüman’ın yazdığı ve Müslüman topraklarda Müslümanlar tarafından kaynak alınan tek eserdir. Yazarın elinde İslam hakkında çok az referansı vardı. Ve yazar, sosyalizmin, İslami mesajın karşısına çıkardığı sorulara, Kur’an’ a ve batılı filozoflarla diğer yazarların çalışmalarına dayanarak orijinal cevaplar formüle etmek zorundaydı. Bu yönüyle karakteristik bir kitaptır.

Hemen hemen aynı dönemde, yörede çok etkili bir başka (bu kez El-Ezher mezunu ve El-Ezher İslami Araştırmalar Kurulu üyesi) Bosnalı Müslüman âlim, ‘zekât ve fitre eski Yugoslavya’daki İslami eğitim kuruluşlarına verilebilir’ gibi birkaç alışılmadık fetva vermişti. Bu fetva büyük ölçüde kabul edilmiş ve son zamana kadar da sorgulanmamıştı. Ancak, Bosna, 1980’lerin sonlarından itibaren merkez Müslüman topraklardan gelen İslami fikirlerin etkisi altına girdiği için bu tür kitap veya fetvalar bugün hayal bile

edilemez. Küreselleşme büyük oyuncuların tarafında olduğu için İslami eğitimin kalitesinin yanı sıra İslam âlimlerinin sayısı da arttığı halde, yerel İslami düşüncenin gelişmesi engellenmiş oldu. İslami literatür üretimi eskiye nazaran birkaç kat arttı, aynı şekilde İslami organizasyonlar da hızla yayıldı. Müslüman topraklardaki Bosnalı İslam öğrencilerinin sayısı da etkileyici biçimde yükseldi. Ama Bosna da bugün yayınlanan hemen hemen tüm İslami literatür, diğer Müslüman topraklarda rastlanabilecek fikirlerin ya doğrudan (tercümeler yoluyla) ya da dolaylı tekrarından ibarettir. Norveçli meslektaşımla yürüttüğüm bir son inceleme ortaya koydu ki Bosna’da son 15 yılda oluşan her İslami grup, “IC” ve belki “Genç Müslümanlar” hariç, Müslüman dünyanın herhangi bir yerindeki benzer bir grubun uzantısı. Sonuç olarak bugün Bosna’da Nursi taraftarlarından Selefiler, revivalistlere ve hatta Ebu Hamza’nın grubuna kadar her İslami grup (ve onlarla ilgili dini uygulama) en azından internet ortamında mevcut. Yani, yine Jose Casanova’nın deyişiyle, ülkeler arası ağlarda ve her tür mübadelede fark edilir bir artış var. Ülkeler arası İslam’ın Bosna’ya (geri) gelişine tanıklık ediyoruz; fikirler, kaynaklar, hareketler, İslam merkezleri, ağlar, okullar, ve hatta kadrolar. (Bugün merkezî bir Bosna köyünde, Mekke’de doğup büyümüş en az bir imam görev yapmakta. Aynı zamanda genç Bosnalı Müslümanlar Malezya ve Pakistan’daki İslam Üniversitelerinde eğitim veriyorlar.) Ülkeler arası İslam’ın bu (geri) gelişile yine görüyoruz ki camiler ve diğer İslami kurumlar yüzyıldan fazla süredir mevzu bahis olmayan yabancı Müslümanlar tarafından (yeniden) inşa ediliyor. Bugün Malezya’da, Suudi Arabistan’da, Ürdün’de, Endonezya’da vs. isimlerini Sarajevo’dan ve diğer Bosna şehirlerinden alan camiler var. Yine Katar ve Birleşik Arap Emirlikleri, İslam Bilimleri Fakültesinin ve Gazi Husrev-bey Kütüphanesinin binalarının (yeniden) yapılmasına destek veriyorlar.

Bütün bunların sonuçlarından biri de, sosyalizm süresince Bosna Hersek'deki İslam Toplumunun (IC) kontrolünde gelişen önceden oldukça tek tip olan İslâm'ın, bölünmesi/ kutuplaşmasıdır. Otuz yıl önce Suudi Arabistan'dan bir ziyaretçi Bosnalı Müslümanları namaz kılarken gördüğünde onları asker sanırken (herkes istisnasız imam ve müezzini takip ederdi) şimdi camilerimizde karşıt görüşlülerin olduğunu görür. Bu, İslami hayatın diğer alanlarında değişiminin sadece bir sembolü. Küreselleşmenin 'Yersiz yurtsuzlaştırma' etkisi (yani kültürün, coğrafi ve sosyal bölgelerle olan doğal ilişkisinin kaybolması) yüzünden, Bosna Hersek'deki İslam toplumu (IC) bugün altmış yıldır sahip olduğu, İslam'ın tek tercümanı olma konumu için yeni İslami organizasyonlarla rekabet etmek zorunda. Birçoğu bu durumdan memnun değil ve isminde 'İslami' ibaresi olan organizasyonlara devletin ruhsat vermemesini (başaramasalar da) istiyorlar. Denebilir ki İslami fikir ve uygulamaların küresel olarak tek tipleşmesine veya birleşmesine şahitlik ediyoruz. Büyütmek gerek ama belli konularda 'Bosnalı İslam'ın tek ya da daha evrensel İslam'a dönüştüğü bir gerçek.

Balkanlar'daki diğer İslami organizasyonlardan farklı olarak, birkaç devletin değişimine şahit olan ve aynı zamanda terörle savaşa da şahit olacakmış gibi görünen, İslami İşler yönetimi ve Müslüman temsilciliği gibi yerel İslami uygulamaların bazı yönleriyle, yine de, daha kuvvetli olduğu kanıtlanabilir. Yine şüphe yok ki ülkeler arası İslam'ın gelişi Bosna'daki kişisel ve umumi dindarlığın canlanmasına yardımcı olmuş ve böylece toplumun bir kısmının dindar sektöre ve diğer kısmının da kendini liberal-özgürlükçü taraf olarak tanımlamaya çalışan daha öncesinde kökten ateist olan sektöre doğru kutuplaşmasına sebep olmuştur.

Bosnalı Müslümanlar küreselleşmeden yüzyıl önce modernleşmeyle tanıştılar. Bu demek oluyor ki küreselleşme öncelikle onların küresel Müslüman topluma (bu arada bazı İslami hususiyetlerini kaybederek) entegre olmalarını temin etmiş ve mücahitlerin, misyonerlerin, öğrencilerin ve literatürün varlığından istifade ederek merkez İslam topraklarından İslami fikirlerin ve uygulamaların yoğun olarak transferini sağlamıştır. İlk olarak bu, sosyalist dönem boyunca Bosna'da hâkim olan (gelenekselcilikle birleşmiş) İslami modernleşmeden İslami reformizme - islahatçılığa dönüş anlamına geliyor.

Bununla beraber, küreselleşmenin yerel olanla global olanın ilişkisini eş zamanlı olarak kuvvetlendirdiği ve arttırdığı biliniyor. Yerel direncin, daha küresel olan İslami fikirlere son tavrı ne olacak göreceğiz. (Birçok kez yerel İslami geleneğin savunucuları, Bosna camilerinde Selefilere karşı şiddet uygulamış veya camilere girmelerini engellemiştir). Şu an itibariyle görünüyor ki yerel İslami uygulama, daha evrensel olan İslami uygulama ve fikirlerle bağdaşmak için bazı açılardan etkilenip değişse de genel bazda galip gelen taraf oldu. Sonuç olarak, İslam toplumu (IC) ve bazılarının milli İslam dediği geleneksel uygulama, bugün on beş yıl önce olduğundan daha güçlüdür ve yakın gelecekte bu pozisyonu kaybedeceğine inanmak için de bir sebep yok.

1995 – Zenica

Faik Myftari

Sfida E Gazës

Ishte dita e njëzet a agresionit izraelit në Gaza, ora 3 e mëngjesit ishte kur u zgjova nga gjumi, mora abdes, fala dy reqate namaz dhe bëra dua për Gazën. Me të vërtetë njeriu nuk mund të mos rrëqetëj, e posaçërisht nëse është edhe i ndjeshëm pak më tepër se që duhej, nga pamjet rrëqetëse të pasojave të bombardimeve nga ajri, toka e deti, të një hapësire gjeografike prej 360km², me gjatësi 36 km dhe gjerësi 10 km, në të cilën është vendosur popullata më e dendur në sipërfaqen e tokës, 1miljon gjysmë banorë palestinez. Viktimat e shumta civile, me një numër të madh fëmijësh dhe gra të pafajshëm, e ka tejkalua jashtë çdo mase të gjitha konventat e mundshme botërore për mbrojtjen e civilëve gjatë luftës.

Gaza medoemos na sfidoi edhe neve shqiptarëve mysliman nëpërgjithësi kudo çofshim , në të gjitha trojet tona shqiptare. Ithtarët e librit, ehli kitabët dhe të tjerët, përpilojnë plane të ndryshme strategjike, për të na dobësuar dhe pa fuqizuar sa më tepër që është e mundur, si pasojë e të cilëve është edhe gjendja aktuale në botë e myslimanëve në përgjithësi. Ndërsa, edhe pse në numër nuk jemi pak, por 1 miliard e gjysmë mysliman në botë, jemi të pafuqishëm, të prapambetur, të pazhvilluar, të ngecur në të gjitha aspektet shoqërore, politike, ekonomike, ushtarake, arsimore, kulturore, sportive e kështu me rrallë.

Më kujtohet si sot viti 1990, kur për herë të parë(dhe për fat të keq dhe të fundit), pas rrënjës së sistemit komunist në ish Jugosllavi, në Sarajevë të Bosnjës e Hercegovinës, u organizua kuvendi apo takimi i rinisë myslimane nga të gjitha trojet e ish Jugosllavisë, gjatë së cilës kemi referuar për problemet e ndryshme islame gjatë të cilëve jemi ballafaquar dhe se në të ardhmen se si dhe në çfarë mënyre të përparojmë, të jetojmë, të ambientojmë dhe të ecim përpara me fenë islame si është më së miri . Ishin prezent të rinj mysliman që nga Sllovenia, Kroacia, BeH, Mali i Zi, Sanxhaku, Kosova dhe Maqedonia. Ka qenë një unitet i jashtëzakonshëm, të gjithë së bashku në namaz të përbashkët, të gjithë në një formë të njëjtë të faljes, atë të shkollës juridike hanefite që shekuj me rrallë është prezentë në këto hapësirat e Ballkanit.

Tërë energjinë tonë rinore e kemi shpenzuar se si dhe në ç'mënyrë do të mundem të kontribuojmë dhe të zhvillojmë dijen tonë në përpjekjet kreative dhe intelektuale drejt përparimit dhe zhvillimit të ideve islame në përgjithësi. Nuk ka pasur fare bisedime apo fërkime, apo humbje energjie kot në mes neve, se çfarë drejtimeve i takojmë, suni apo shii, selefi apo hanefi,sufi apo nurxhi e ku ta di unë tjetër çfarë, por të gjithë së bashku kemi qenë aplikues dhe zbatues të shkollës

juridike hanefite të trashëguar brez pas brezi, shekull pas shekulli, qysh me përhapjen e islamit në trojet tona të Ballkanit nga Perandoria Osmane. Strategët largpamës, qysh atëherë e kanë vënë re këtë unitet të jashtëzakonshëm të rinjve mysliman të asaj kohe në hapësirat e ish Jugosllavisë. Pasi luftërat e përgjakshme në ish Jugosllavi me ç'rast edhe u shpërbë ish Jugosllavia. I vetmi dallim në atë kuvend në mes neve pjesëmarrësve, ka qenë se të rinj mysliman nga Sllovenia, Kroacia, BeH kanë qenë në çdo aspekt dhe shumë përpara neve, ishin më të ngritur, më të zhvilluar, më të arsimuar, më kreativ me idetë e tyre dhe propozime konkrete islame në krahasim me neve që ishim nga Sanxhaku, Mali i Zi, Kosova dhe Maqedonia.

Me valët e reja të demokracisë, edhe në Ballkan depërtuan, të lejuar në heshtje dhe me një strategji të caktuar, rrymimet dhe lëvizjet e ndryshme islame që janë aktualisht prezent në botën islame, e që pas kësaj e tërë energjia dhe vrulli rinor tani e tutje të harxhohet në fërkimet dhe përplasjet e brendshme ndërmjet vetë neve, dhe largimi dhe evitimi nga problemet madhore me të cilët ballafaqohet ummeti islam në vigjile të shekullit XXI apo mileniumit të dytë.

Këto depërtime i kam parë dhe i shoh nga një kënd tjetër si mysliman, si numër të një spektri të gjerë të mozaikut të pasur islam botëror, i cili vetëm mund të plotësoj apo begatoj, e assesi të kundërshtoj apo armiqësoj një mysliman me tjetrin mysliman. Por sikurse kjo të shihet dhe pranohej ky këndvështrim, do të ishte në rregull dhe pa pasoja. Por kundërshtarët tonë, e kanë parë këtë segment, pas secilës do të pasojnë përplasje të forta të brendshme, duke marrë parasysh nivelin të ultë të zhvillimit mendor, politik, kulturor, fetar, ideor, kreativ, të myslimanëve në përgjithësi e shqiptarëve në veçanti në Ballkan. Sa për ilustrim të cekim se në Gjermani këto fërkime dhe përplasje të brendshme fetare i kanë tejkaluar para gati

plot 4 shekujve, pas një lufte të brendshme të përgjakshme sektare fetare që ka zgjatur plot 30 vjet, prej vitit 1618 e gjer më 1648, në mes katolikëve dhe protestantëve gjerman. Sot gjermanët jetojnë në një harmoni të plotë fetare, edhe pse 60% janë protestant dhe 40% katolikë, pa marrë parasysh dallimet dhe botëkuptimet të brendshme në mes tyre.

Ndërsa në përgjithësi në botën islame këto zhvillime dhe konflikte aktuale brenda fetare të brendshme janë në vllugun më të madh të mundshëm me ç'rast kemi pasojat fatale në ummetin islam. Por kjo mund të evitohet vetëm me zhvillimin dhe zgjerimin e dijes tonë në përgjithësi, dhe me një tolerancë dhe mirëkuptim maksimal të treguar ndaj ideve apo mendimeve të ndryshme të botës islame.

Kohë më parë lexova një shkrim të shkëlqyer të Justit "Probleme të ligjërimit islam të myslimanëve shqiptar" në të cilën e ka elaboruar me mjaft sukses temën në fjalë, që sipas mendimit tim, sikur që dikur ka qenë Manifesti i partisë komuniste për komunistët, lirisht mund të them se do të mund të ishte Manifest i ditëve të sodit për myslimanët shqiptar. Me të vërtetë ka qenë një qasje shumë e qëlluar dhe me vend dhe në kohë të duhur për shqiptarët mysliman në përgjithësi. Por nuk do të thotë kjo, që me Justin në ndonjë segment edhe të mos pajtohem, por assesi apriori ta shpallë atë renegat apo armik (të më fal Justit që e apostrofova si shembull), por tek Justit me siguri do të gjeje mirëkuptim për mendim

të shfaqur e që bie ndesh me mendimin eventual të tij. Çfarëdo çoftë myslimani me bindje të ndryshme, normal që nuk bie ndesh me parimet islame , çoftë ai, sunni apo shii, selefi apo hanefi, sufi apo nurgji, duhet pasur mirëkuptim dhe respekt të ndërsjell.

Neve që jetojmë në Kosovë, Shqipëri, Maqedoni, e në pjesë tjera të Ballkanit të kontinentit evropian, duhet të kemi të qartë, duhet të bëjmë një hap përpara, drejt mënyrës së qasjes dhe organizimit tonë kundruall organizimeve legjitime të aplikuara dhe të zbatuara në kohën e sotshme.

Pikësëpari, mendoj në zgjerimin absolut të dijes, në radhë të parë të të shprehurit të lexuarit e të shkruarit, të editimit dhe botimit të gazetave dhe revistave, të përkthimeve, publicistikës , të hapjes së radio difuzeve dhe mediave televizive, shtëpive botuese, web faqeve , organizimin dhe masivizimin e OJQ(NGO), e kështu me radhë.

Vallë, shtrohet pyetja, a thua nuk kemi kapacitet të mjaftueshëm njerëzor, intelektual, kreativ në mesin tonë për një gjë këtillë?. Po, unë kisha thënë, por ne ende si shoqëri muslimane në përgjithësi vuajmë nga sindromi i ”bajraktarizmit shqiptar”. Njashtu edhe si shoqëri myslimane në përgjithësi vuajmë edhe nga mungesa e kapacitetit të organizimeve të ndryshme në pikëpamje të mediave, elektronike, apo edhe të shkruara.

Një gjë duhet të jetë e çartë, për të pasur sukses të plotë dhe për të ecur përpara, për çfarëdo çoftë organizimi, dy tipare apo elemente bazike që duhet të posedojë individi apo njeriu janë: dija dhe guximi, njëra pa tjetrën nuk bën, poçese njëra mungon, rezultati do të jetë gjysmak, e sidomos po të mungojë guximi, sepse mungesa e dijes mund të kompensohet me ndihmën e të tjerëve, asistentëve apo këshilltarëve, mungesën e guximit, nuk

mund të kompensojnë të tjerët, asistentët apo këshilltarët.

Sidomos udhëheqësit apo ata që janë në krye të çfarëdo organizimi qeveritar, joqeveritar, partiak, fetar, sportiv, kulturor, medial, në rast atyre i mungon njëri apo tjetri tipar, me siguri rezultati nuk do të jetë i plotë.

A thua nuk kemi individë apo personalitete të tillë në mesin tonë, si në Kosovë, Shqipëri apo Maqedoni, që i posedojnë këto dy tipare. Mund të konkludojë lirisht se për momentin ka shumë pak, edhe të tillë që janë, nuk mund të vijnë në shprehje për shkak të sindromit të “bajraktarizmit shqiptar” apo edhe të xhelozisë dhe inatit, që vetë nuk i posedojnë dhe se për atë nuk i lejojnë edhe të tjerët si të tillë të vijnë në shprehje në çfarëdo forme çoftë të veprimit apo organizimit në fjalë.

Po rikthehem te Gaza, si shembull ekvivalent, në të cilën kemi rënë të gjithë në detyrë, edhe si shoqëri njerëzore, humane, civilizuese, e aq më tepër si shoqëri muslimane, si në Shqipëri, Kosovë, Maqedoni, që për 22 ditë me radhë nuk ishim në gjendje të bëjmë një organizim të denjë në përkrahje të popullit palestinez si dhe në sensibilizim e agresionit izraelit në Gazë në trojet tona shqiptare në përgjithësi. Edhe pse duke ditur se një gjë e tillë nuk do të pritej të ndodh nga institucionet qeveritare, shtetërore, subjekte politike, e aq më pak nga bashkësitë apo komunitetet islame, por as nga organizatat ndryshme

joqeveritare një gjë e tillë nuk është bërë, as në Shqipëri, Kosovë e Maqedoni, përveç dy deklaratave për shtyp të Forumit Musliman Shqiptar dhe Forumit Musliman të Kosovës, përkundër organizimit dhe veprimit madhështor në Sanxhak, Bosnjë e Turqi, me mbajtjen e hytbeve të xhumasë për Gazën, tubimin e ndihmave në të holla nëpër xhamia, organizimin e demonstratave dhe protestave në përkrahje të popullit palestinez, dhe aksioneve të shumta humanitare, në ballë të të cilëve kanë qenë bashkësitë e tyre islame si në Sanxhak, Bosnjë e Turqi.

Neve shqiptarëve mysliman si në Shqipëri, Kosovë, Maqedoni, na ka munguar edhe guximi, por edhe mos dija e organizimit të çfarëdo çoftë aksioni humanitar, tubimi i mjeteve financiare për ndihmë popullit të përvuajtur të Gazës, të protestave dhe demonstratave në përkrahje të popullit palestinez. Ne si shembull për të mirë në Kosovë e kemi Lëvizjen Vetëvendosja si mostër e shkëlqyer i një organizimi të tillë . E për një organizim të tillë, duhet një para përgatitje e mirë, me ç’rast bëhet më parë sensibilizimi i shoqërisë me mbajtjen të një konferencës për shtyp, të shpërndarjes së lajmërimeve për njoftimin e datës, vendit dhe orës së mbajtjes së protestës, fjalimet e përgatitura më parë, sloganet që do të brohoriten, pankartat e shkruara, marshuta, fillimi dhe mbarimi i saj, kujdestaria e kujdestarëve të caktuar më parë, për të mos devijuar apo për të parandaluar depërtimin apo infiltrimin të personave të tjerë që do të mundohen të ja ndërrojnë karakterin paqësorë, njoftimin

me kohë të policisë, të mediave elektronike dhe të shkruara.

Por neve në përgjithësi për momentin si në Kosovë, Shqipëri, Maqedoni, na mungon një qasje e tillë në shoqërinë myslimane çfarëdo çoftë ajo, të ngritjes së zërit në formë të organizuar të shkeljes së të drejtave njerëzore, fetare, kombëtare, civilizuese, në rastin konkret të palestinezëve, por edhe të rasteve të tjera në botë.

Po të mos ishte demonstrata spontane në Prizren, e mbajtur pas namazit të xhumasë në Shadërvan dhe marshuta e saj gjer në Namazgjah, me të vërtetë ishim koritë, kundruall botës islame por edhe asaj perëndimore, duke marrë parasysh me qindra, mijëra, miliona demonstrues anekënd botës që kanë dalë në protesta kundër agresionit izraelit në Gazë që nga Xhakarta, Karaqi, Sana, Stamboll, Bejrut, Damask, Teheran, Ankara, Yenipazar, e Sarajevë, e gjer në Athinë, Oslllo, Paris, Londër, Romë, Madrid, Vjenë, e Washington.

Ruana Zot, mos të na ndodh prapë ”Devr Dynjaja”.

Berat'tan bir kare

www.muslumanarnavutluk.com

"Müslüman Arnavutluk'un Haftalık Bülteni Muştı" hiçbir ticari gaye gütmeyen ve sadece elektronik ortamda yayımlanır. Yayımlanan yazıların müellifleri tarafından saklı tutulan hakları dikkate alınmak kaydıyla yazı ve sair materyal iktibas edilebilir.